

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

IV. Quid hac dere absolute, & secu[n]du[m] rei veritate[m] sentiendu[m]
sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

Tertiò ibidem ad 9. disertè negat, rationem electionis esse meritum: *Electio Dei, inquit, qua unum eligit, & alium reprobat, rationalis est; nec tamen oportet, quod ratio electionis sit meritum: sed in ipsa electione ratio est diuina bonitas. Ratio autem reprobationis est in hominibus peccatum originale, ut dicit Augustinus (Enchirid. cap. 108. tom. 3) vel in futuro per hoc ipsum, quod est non habere debitum, ad hoc quod eis gratia conferatur: rationaliter autem possum velle denegare aliquid alicui, quod sibi non debetur.*

Denique ibidem ad 12. ait: *Quamuis meritum possit esse causa effectus prædestinationis, non tamen potest esse, prædestinationis causa.* Hactenus S. Thomas. Quæ omnia simul collata, & simul etiam considerando, quod contrarium apud S. Thomam nusquam reperitur, meo quidem iudicio, euidenter ostendunt, S. Thomam docuisse prædestinationem seu electionem ad gloriam ante præuisionem meritum.

59 Vnum tantum locum in S. Thoma dudum notauimus, qui contrariæ sententiæ non parum fauet; quem miror à nemine hactenus (in disp. Anni 1614. thesi 37. de prædest. à me primùm notatum) fuisse obiectum. Etenim comment. in cap. 8. Rom. lect. 6. cum retulisset quorundam sententiam, asserentium, Deum prædestinare aliquos, quia præcitat eos bene operaturos, subiungit: *Et hoc quidem rationaliter diceretur, si prædestinatio respiceret tantum vitam æternam, quæ datur meritis.* Verùm respondeo, S. Thomam eo loco agere contra errorem quorundam, qui docuerunt præuisionem operum, seu meritorum nostrorum, esse causam seu rationem totius prædestinationis tum ad gratiam, tum ad gloriam: quæ sententia cum planè falsa sit & improbabilis, ut quæst. præced. dictum, respectu huius sententiæ, quam planè, ut ita dicam, *irrationabilem* esse ostendit, ait, alterum illud *rationaliter dici*: quibus verbis plus non significat, quam sententiam illam non esse planè improbabilem: quod illi etiam fatentur, qui tamen interim oppositam defendunt, ut videre est apud Suarez lib. 3. de auxil. cap. 16. num. 8. qui etiam num. 20. rectè ait, hanc esse *expressam sententiam D. Thomæ 1. p. q. 23. a. 4. & frequentius receptam à scholasticis Doctoribus.*

60 Atque ex his, quæ circa Authores referendos in hac materia prolixè diximus, colliguntur ista. I. non male, sed iure optimo à Suarío & aliis, pro hac sententia de prædestinatione ad gloriam, ante præuisionem meritum, citari S. Thomam, & omnes eius sectatores. II. Verum non esse, eam sententiam de Electione ad gloriam ante præuisionem meritum, nec *Scripturæ, nec Conciliorum, nec Patrum, nec Theologorum, ante & extra Scoti scholam, auctoritate vel testimonio probari posse*; cum S. Thomas, Albertus, Vdalricus, Egidius, Richardus, superius relati, Scoto planè fuerint antiquiores; Heruæus ei coæqualis; Durandus, ac Thomistæ omnes utique extra Scoti scholam profecerint ac docuerint. III. Sanè falsum esse, *scripturam, Concilia, Patres, & Theologos, unanimes consensu docere, electionem & prædestinationem, partialiter pro ea, quæ ad solam gloriam est, ex præscientia meritorum esse; idque bene etiam probare Vasquez disp. 89. cap. 6. & alios; cum nec Vasquez loc. cit. aut vsquam alibi, nec alius Theologorum vnquam hoc dixerit, aut velle uiter saltem insinuarit, sed contra potius Vasquez ipse cit. disp. 89. cap. 1. num. 2. quam plures referat*

grauissimos pro opposita sententia Theologos; nec quisquam ignorare possit, iam olim diuersas hæc de re fuisse Theologorum sententias; imò verò, ut ex dictis liquet, plures etiam ex antiquis Scholasticis oppositum docuisse, videlicet Electionem seu prædestinationem ad gloriam non ex præscientia meritum, sed eâ priorem esse, ut vidimus. Quæ obiter, notare hoc loco necesse fuit, ne tanta contestatio, etiam typis publicata, aduersus tam probatam & antiquam sententiam, apud rerum ignaros, grauius aliquod præiudicium veritati adferret. De Scriptura verò, Conciliis, Patribus, reque ipsa vniuersa, sequenti dubio agetur: hic enim solum Auctorum varias sententias bona fide referre, & à falsis expositionibus & allegationibus vindicare propositum fuit.

DVBIVM IV.

Quid re ipsa sentiendum de ea controuersia; An prædestinatio seu Electio ad gloriã, sit prior præuisione & prædestinatione mediorum; & qua ratione.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 4. s. & 7.

Explicatis de hac controuersia variis Auctorum sententiis, restat, ut nostram denique sententiam breuiter exponamus; quod sequentibus assertionibus ita ordine faciemus, ut simul etiam modum ac necessitatem gratuita huiusmodi electionis declaremus.

1 **A**ssertio I. Deus inefficaci quadam voluntate, etiam beneplaciti, tum absoluta ex parte obiecti, tum etiam conditionata, ante omnem præuisionem absolutam, vel etiam determinationem meritum, vel mediorum, omnibus tam reprobis, quam saluandis vult salutem & gloriam. Hanc doctrinam, ex veriori cum S. Thoma 1. p. q. 13. a. 6. ad 1. & communi, contra quosdam aliter sentientes tradidimus & defendimus supra disp. 2. quæst. 10. dub. 3. & patet ex illo 1. Tim. 2. v. 4. *Qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Et additur ratio. *Prus enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum, homo Christus IESVS, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* Neque de hac inefficaci voluntate vlla nobis est hoc loco controuersia, sed solum de efficaci voluntate gloriæ, quæ dicitur electio, seu prædestinatio ad gloriam.

2 **A**ssertio II. Quoad voluntatem gloriæ efficacem, seu prædestinationem ad gloriam, ante præuisionem, vel post præuisionem merita seu media, non est distinguendum inter electos, ut aliquibus gloria sit decreta ante præuisionem merita, aliis post præuisionem media. Ita auctores primæ & tertiæ sententiæ, adeoque communis Theologorum, contra paucos auctores secundæ sententiæ dub. præced. relatos: quorum sententiam Zumel hic q. 23. a. 3. d. 2. vocat *temerariam, & peiori nota dignam*; sed acerbiori quàm par est, censura, non solum quia pars vtrique eius sententiæ per se seorsim & absolutè spectata vtrinque graui multorum auctoritate nititur, nec per se improbabilis

est,

est, vt partim ex dub. præced. constat, partim ex dicendis magis patebit; sed etiam quia absolute loquendo, nihil videtur obfata, quo minus Deus pro maiori sapientia & bonitatis suæ manifestatione, eiusmodi quandam varietatem in sua prouidentia & prædestinatione seruarit.

3 Probatur tamen assertio. Primò quia Scriptura & SS. Patres, præcipuè Augustinus, quod ad propositum attinet, vniformiter de prædestinatione omnium hominum loquuntur; nec quoad hanc rem, vllam vsquam faciunt exceptionem, aut restrictionem, vt aliter alii, quàm alii, à Deo prædestinati intelligantur, vt ex Scripturis inferius pro vtraque opposita sententia adducendis patebit; quæ nimirum generatim docent, prædestinatos quidem, quod ad ipsam executionem attinet, non nisi certis medijs vitam æternam consequi; adultos quidem etiam proprijs meritis, infantes autem solius quidem Christi meritis, sed non absq; Sacramento, aut martyrio. &c. contrà verò ipsam prædestinationem omnium & adultorum, & paruulorum, referunt saltem originaliter ad Dei gratuitam misericordiam. &c.

4 Imò Augustinus, seu quisquis ille est author Hypognoftici lib. 6. in fine, cū & Pelagiani olim quoddam inter prædestinatos discrimen constituerent, id planè damnat & improbatur his verbis: *Prædestinationem igitur negare, quam apud Deum esse breuiter probauimus, imminis blasphemia est; quam non tantum, sicut soletis dicere, in Apostolis debemus accipere, sed in Patriarchis, & Prophetis, & Martyribus, & Confessoribus, & in omnibus Sanctis, & dignè seruientibus Deo.* Qua de causa etiam Thomista quidam recentiores (in quibus Didacus Alvarez lib. 5 de auxil. disp. 37. num. 1.) non verentur dicere, eam sententiam in antiquis Pelagianis ab Augustino fuisse damnatam. Sed falluntur; quia aliud est prorsus negare, prædestinationem gratiæ, quod vt dictum quæst. 3. dub. 1. fecerunt olim Pelagiani, saltem à toto genere; (in quibusdam enim eam videntur agnouisse, vt ex citato loco Hypognofticon colligitur) aliud est, supposita prædestinatione gratiæ, dicere, aliam & aliam fuisse in Deo rationem prædestinandi ad gloriam, respectu diuersorum.

5 Ratio assertionis est; quia rationes quoque, quæ adferri solent, in alterutram partem, siue quod prædestinatio ad gloriam facta fuerit ante præuisionem meritorum, siue quod facta fuerit post præuisionem meritorum seu mediourum, generales itidem sunt, & procedunt de omnibus prædestinatis generatim; aut ergo nihil probant, aut de omnibus probant, vt ex sequentibus intelligetur. Et spèciatim quia negari non potest, etiam B. Virgini V. G. in tempore collatam fuisse gloriam propter merita; sanè consequens est, Deum etiam ab æterno habuisse voluntatem conferendi eidem gloriam, propter præuisa merita; Quod si, vt authores primæ sententiæ contendunt, voluntas hæc non admittit aliam voluntatem priorem ad ordinem intentionis spectantem, qua Deus voluerit eidem conferre gloriam ante præuisa merita, quia, vt aiunt, duplex eiusmodi in Deo voluntas, seu electio, vna ad ordinem intentionis, altera ad ordinem executionis pertinens, fictitia est & impossibilis, planè efficitur,

nec B. Virginem, nec vllum Sanctorum à Deo prædestinatum fuisse ad gloriam ante præuisionem meritorum &c. Quare etiam rectè censuit Suarez lib. 3. de auxil. cap. 16. num. 8. eam prædestinandum distinctionem nec fundamentum habere in Scriptura, vel Patribus, neque esse necessariam.

6 Assertio III. Prima voluntas efficax gloriæ, qua Deus saluandis singulis voluit gloriâ, seu, quod eodem redit; ipsa prima Electio, seu prædestinatio ad gloriam, secundum rationem nostram, in diuina mente antecessit absolutam præuisionem meritorum seu mediourum. Ita contra primam & secundam, sententiam docent S. Augustinus, S. Thomas, alii; authores tertiæ sententiæ dub. præced. citati: quam proinde communem Theologorum sententiam in vtraque schola S. Thomæ; & Scoti, etiamnum hodie constanter receptam, atque ab alijs grauissimis doctissimisque Theologiæ Doctoribus voce & calamo publicè propugnatam probatamque rectè dixeris; adeo vt omnibus spectatis, opposita sententia minus frequenter etiam in scholis hodie recepta dici possit.

7 Dixi verò primò, *Voluntas efficax gloria*, quia vt dictum de voluntate inefficaci non est quæstio; & authores et primæ ac tertiæ sententiæ vtrò concedunt, Deum ante præuisionem meritorum habuisse affectum quendam & voluntatem simplicem ac inefficacem, seu conditionatam, qua omnibus voluerit gloriam, Dixi secundò; *voluntas prima*; quia loquimur de eo decreto efficaci, quo Deus secundum ordinem intentionis primo saluandis quibuslibet voluit gloriâ; quæ est simpliciter & absolute tum Electio, tum prædestinatio ad gloriam dicitur; eum tamen interim in Deo etiam admittenda sit alia quædã & posterior efficax voluntas gloriæ, quasi executiua, vt inferius explicabitur. Dixi tertio, *qua Deus singulis*, &c. quia licet Heruæus dub. præced. citatus, præter hanc voluntatem, qua Deus in particulari singulis voluit gloriam, constituere videatur aliam voluntatem efficacè ratione priorè, qua Deus indefinite & absolute voluerit aliquibus communicare gloriâ, de hac tñ voluntate hoc loco non est propriè controuersia, nec de ea nos loquimur; præterquã quod talis indefinita voluntas absq; necessitate in Deo constituitur, vt inferius dicitur: sed sermo & controuersia est hoc loco de voluntate illa efficaci, qua Deus sigillatim & in particulari singulis saluandis voluit gloriam. Dixi quartò, absolutam præuisionem meritorum &c. quia præscientia simplicis intelligentiæ, siue etiam conditionata omnium mediourum, vtique præcessit in Deo Electionem seu prædestinationem ad gloriam, vt suo loco dictum; neque de hac re est vlla hoc loco controuersia, vt iam antè monui dub. præced.

8 His positis, probatur assertio primò ex Scriptura, quæ cum frequenter de diuina prædestinatione differat, nusquã tñ eam propter merita factam, sed potius gratuitam esse docet: id quod pariter fere de electione, proposito, alijsq; similibus vocabulis prædestinatione diuinâ significantibus dicendū: nisi cum aliquando pro ratione subiectæ materiæ accidit, nõ de prima voluntate seu Electione ad gloriâ sermonè esse, vt dicemus: præterquam quod etiam alijs modis Electio ad gloriam, vel etiam ad perseuerantiã, prior esse præuisione mediourum in Scriptura significatur, vt mox patebit. Vt autem distinctè procedamus,

refere-

referemus primò ea loca Scripturæ, quæ in Euangelistis, deinde seorsim ea, quæ in Apostolo Paulo hactenus relegendur. Neque verò expectandum est, ut singula per se loca intentum planè irrefragabilitè concludant; sed ut denique manifestum sit, quam hæc sententia licet non omninò aperte in Scripturis tradita (alioqui de fide esset) sit tamen diuinæ Scripturæ vnde quaque & cum primis consentanea: tantum abest, ut diuinæ Scripturæ vllatenus repugnet.

9 Primus igitur locus est Matthæi 25. v. 34. qui cum in oppositam quidem sententiam soleat adduci, penitus tamen inspectus, nostram potius assertionem confirmat. Sic enim habet: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare. &c.* Quæ verba postrema non reddunt causam, cur paratum illis esset à Deo regnum, cuius præparationis obiter solum fuerat facta mentio, sed principalis intenti ac propositi, de quo paulo antea fuerat sermo, *Venite, possidete &c.* simul tamen significant, regnum æternæ beatitudinis illis à Deo fuisse paratum, hoc est, destinatum, nimirum in mente diuinæ constitutione mundi; quod non de sola actuali mundi productione intelligi debet; quia procul dubio non in tempore primum à Deo propositum illud conceptum fuit, sed de ipso decreto mundi constituendi; quasi dicat, Regnum hoc fuisse Electis à Deo ab æterno destinatum, simul (si non etiam prius ratione) ac Deus mundum facere decreuit: ex quo colligitur decretum cælestis regni electis conferendi Deum simul certe (si non prius) secundum rationem habuisse cum decreto mundi constituendi, adeoque ante præuisionem mediorum, quæ mundic constitutionem supponunt. Bene in hunc locum Chryostomus homil. 54. in Matth. *Nunc autem, inquit, quoniam non secundum mercedem hominum, sed secundum suam largitatem constituit mercedem sanctorum, ideo antequam sanctos crearet in seculo, regnum celorum præparavit in celo. Propterea quos ante constitutionem mundi suos esse cognoscit, tantis eos laboribus onerat, & tam diu laborare facit, donec digni efficiantur regni celorum.*

10 Secundus locus est Matth. 24. v. 20. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Et Marci 13. v. 20. *Nisi breuiasset Dominus dies, non fuisset salva omnis caro; sed propter electos, quos elegit, breuiavit dies.* Vbi simpliciter electi dicuntur & intelliguntur ad gloriam; & ratio eius breuiationis, quæ erat medium ad gloriam, significatur fuisse electio; quæ proinde ratione antecedere debet in diuina mente decretum eiusdem medii, ut bene etiam Suarez lib. 3. de aux. c. 16.

Tertius locus est Luc. 12. v. 32. *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Quibus verbis sub nomine complacentiæ, seu placiti diuini, agitur de æterno proposito Dei conferendi saluandis regnum cælestis; id verò propositum simul non ex vlla obligatione aut debito Deum concepisse docetur; sed ex gratuita bonitate & liberalitate, seu beneplacito diuinæ voluntatis. Neque enim debitorem dicimus soluere debitum, aut solutionem debiti animo destinare ex complacentia seu beneplacito, sed ex debito. Id quod magis etiam confirmatur ex græco verbo *ἡδοκῆσεν*; quod propriè lu-

beniam & benevolentiam significat. Si ergo regnum cælestis ex diuina benevolentia & beneplacito etiam adultis à Deo decretum est, sequitur voluntatem efficacem seu Electionem primam ad gloriam fuisse gratuitam, adeoque non ex meritis, sed priorem præuisione meritum.

Nec obstat, quod Christus non ad solos Apostolos (in quibus tamen etiam erat Iudas reprobus) sed ad omnes discipulos ea verba protulit; ut proinde solum de simplici & inefficaci complacentiæ affectu, aut de conditionata voluntate, non absoluta & efficaci accipienda videantur, uti nonnulli obiciunt. Nihilominus enim hæc verba, facta denominatione à potiori, de solis electis propriè accipiuntur; ut etiam aliis locis sæpe, & à concionatoribus quotidie, electorum nomen profertur ad totam communitatem; quia & nos de singulis, & singuli de se sperare debent, quod sint electi. Confirmatur hoc ex verbis Christi, quia speciale solatium pusillo huic gregi iis verbis voluit exhibere: nihil autem speciale aut proprium quicquam illis indicasset, si tantum de conditionata voluntate fuisset locutus, ut patet.

Quartus locus est Ioan. 6. v. 39. *Hæc est autem voluntas eius, qui misit me Pater, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in nouissimo die.* Sensus esse videtur, ut colligi potest ex Augustino tract. 25. in Ioan. ut omnes, quos per æternam electionem & prædestinationem, mihi velut proprium & æternum peculium consignauit Pater, eos docendo, monendo, gratia mea, & auxiliis meis sic dirigam, ut ad quam ab æterno prædestinati sunt vitam, eam re ipsa denique resuscitati consequantur. Vbi rursum æterna prædestinatio & electio supponitur ad voluntatem mediorum; eos enim qui & quia prædestinati erant ad vitam, voluit Pater à Christo efficaciter dirigi & promoueri ad vitam.

Quintus locus est Ioann. 10. v. 26. *Vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis: oues meæ vocem meam audiunt.* Vbi obedientiæ causa assignatur conscriptio inter oues Christi, siue prædestinatio ad gloriam, ut Augustinus tract. 25. in Ioan. & Beda intelligunt. Ergo secundum rationem prius est, esse ouem Christi, secundum diuinam prædestinationem, quam credere & vocem Christi audire.

Sextus locus est Ioan. 15. v. 16. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, & posui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. &c.* Vt ut sæpe hoc loco Augustinus ad gratuitam electionem probandam. Et est quidem sermo ad Apostolos, non quoslibet, sed solos (iam excluso & absente Iuda, ut constat ex Ioan. 13. v. 31.) electos & prædestinatos: nec sermo est solum de electione ad officium Apostolatus, sed etiam ad sanctitatem vitæ bonorumque operum, & perseuerantiam, ut patet ex adiectis verbis, *Elegi vos, & posui, ut eatis, & fructum adferatis, & fructus vester maneat.* Ad hæc omnia dicuntur à Christo gratis electi, & non ob præuisionem eorum cooperationem & merita: quasi in diuina mente eorum electio & cooperatio prior fuisset respectu alicuius eiusmodi effectus, quam diuina electio, ut patet ex illis verbis, *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Quod si ergo Deus ad perseuerantiam etiam ipsam Apostolos elegit, nullâ eorum determinatione seu cooperatione præuisâ, alioquin enim Apo-

stoli secundum præscientiam diuinam priores elegerunt Christum, respectu electionis ad perseverantiam, quam ad hunc effectum à Deo fuissent electi, licet ea quidem cooperatio ad perseverantiam necessarium esset medium; sequitur, quod ad gloriam, mediorem & meritorum præscientiâ priorè fuisse: tum quia par est ratio & proportio utriusque; si enim vnus effectus prædestinationis remotior sine mediâ præscientiâ prædestinatæ est, idem etiam de aliis sentiendum: tum quia immediata electio ad perseverantiam, moraliter non potuit non esse efficaci intentione gloriæ processisse, vt sapius dictum: præterquam quod ipsum vocabulum *Electio*, generale est, & tam electi ad gratiam, quam ad gloriam, accommodari potest. Bene ex hoc loco Augustinus lib. de Præd. sanct. c. 17. *Rogo quis audiat Dominum dicentem: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, & audeat dicere, credere homines, vt eligantur, cum potius eligantur, vt credant.*

14 Septimus locus est Ioan. 17. v. 9. *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt.* Vbi rursum de æterna Dei prædestinatione sermo est, quæ Deus Christo filio electos etiam in particulari consignauit & tradidit. Hanc electionem diuinam etiam ad gloriam supponebat & sequebatur specialis hæc & efficax oratio Christi: quia propterea Christus pro Apostolis orabat, quod à Deo electi essent, vt significatur illis verbis, *sed rogo pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt*; scilicet per æternam prædestinationem. Si ergo in diuina mente electio ad gloriam, aut saltem ad perseverantiam, priorerat, quam præscientiâ illius mediâ, quod in speciali & efficaci illa Christi oratione consistebat (quam effectum esse prædestinationis quæst. 2. dub. 1. docuimus) idem pariter etiam de aliis mediis dicendum erit.

15 Octauus locus est 1. Ioan. 2. v. 19. *Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis, permansissent vique nobiscum: sed et manifestum sit, quoniam non sunt omnes ex nobis.* Vtitur hoc ipso etiam loco S. Augustinus lib. de bono perueer. cap. 8. vbi rationem reddi ab Apostolo docet, cur non omnes, qui cum virtute cœperunt, perseuerent; quia non sunt omnes ex nobis, hoc est, prædestinati, siue per diuinam sortem, discretionem, electionem separati: ex quo sequitur, diuinam prædestinationem ad ipsam, etiam perseverantiam finalem, priorem esse in diuina mente cooperatione nostra, vt fustus persecuti sumus dub. præced. expendendo citatum locum S. Augustini, quem ibidem secundo loco inter Augustini testimonia adduximus.

16 Nonus locus est Act. 13. v. 49. *Et crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* Vbi pro effectu præordinationis ad vitam æternam assignatur, fides: seu, quod idem est, pro causâ fidei, præordinatio ad vitam æternam; quam proinde priorem in mente diuina esse oportebat, voluntate conferendi donum fidei. Quod si Caluinus hoc etiam loco abutitur ad suam reprobationem probandâ, nihil hoc orthodoxæ sententiæ præiudicat; quia etiam Arriani valde urgebant illum locum, *Pater maior me est*; & id tñ non obstabat, quo minus catholica Ecclesia filium aliqua ratione minorem Patre constanter profiteretur. Atque hæc ferè sunt loca, quæ extra epistolas S. pauli adferri possunt; nunc ad Paulum veniamus.

Decimus igitur locus est Rom. 8. v. 29. *Scimus, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, ut, qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis filii sui. &c. Quos autem prædestinauit, hos & vocauit; & quos vocauit, hos & iustificauit; quos autem iustificauit, illos & glorificauit.* Vbi ex proposito & prædestinatione Dei significatur hæc omnia nasci, cooperationem rerum omnium in bonum, vocationem, iustificationem, glorificationem, &c.

Respondet non nemo, illa verba Apostoli, prædestinationem, electionem, præscientiam, propositum, electi, vocati secundum propositum &c. ad omnes iustificatos, etiam reprobos, pertinere. Sed hoc nec verbis ipsis congruit, nec interpretationi Augustini, vbi de hac re loquitur, vt fatetur opponens, & pater ex dub. 1. nec discursui vel scopo Apostoli, qui singulare solatium iis verbis præbere volebat fidelibus ad persecutiones constantius perferendas. Et quid opus erat illa restrictione, *his qui secundum propositum vocati, &c.* Qua ratione de iustis omnibus absolute, verè, & propriè dici poterat, *quibus omnia cooperantur in bonum*? Qua ratione absolute & sine limitatione verum, *quos iustificauit, illos & glorificauit, &c.*

18 Neq; tamen ideo exhortatio Apostoli, vt aduersarii nobis obiciunt, ad friuolam illâ interpretationem redigenda est; Estote bono animo, & patientes, quia si estis electi, omnia hæc vobis ad bonum conferent, secus est, si non estis electi: sed hic est Apostoli sensus: Electis, quales vos singulos esse spero, & vos singuli de vobis merito speratis, omnia cooperantur in bonum: itaq; confidite. In qua re quantum sit solatii, plurib; dicitur in fine huius disputationis.

Vndecimus locus est Rom. 9. v. 11. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali (vt secundum electionem propositum Dei maneret) non ex operibus, sed ex vocante dictu est ei, Quia maior seruiet minori, sicut scriptum est, Iacob dilexi, Esau autè odio habui.* Quo loco tametsi dubiū sit, an illud Malach. 1. v. 2. *Iacob dilexi, Esau autè odio habui*, ex mente Prophetæ de spirituali & æterna Dei dilectione, ad gratiâ & gloriâ Iacobo, nõ Esau conferendam, ad literam intelligendū sit, Vaqueo in sua quidem Paraphrasi, & alibi, id de temporali quadam solum felicitate interpretante, qua nepè Iacobo terra fertilis à Deo decreta, Esau verò ad aspera saxa reiectus fuerit; cuius generis felicitatem, respicere etiam videntur illa verba, quæ citantur ex Genes. 25. v. 23. *Maiores seruiet minori*: nullum tamen esse dubiū potest, quin ex mente Apostoli, totus hic locus de æterna prædestinatione ad salutem ac spiritualia bona accipiendus sit: adeo vt iuxta expositionem & declarationem Apostoli, de fide sit, Iacobum & Esau typum saltem gessisse; illum quidem prædestinatorum & electorum ad salutem, hunc verò reproborum.

19 Cum ergo Apostolus hoc sensu doceat, Iacobum nõ ex præuisione operū (sic nõ necessariò accipiendū illud, nõ ex operibus), alioquin nihil ad propositū cõcluderet Apostolus, id quod ita et Augustinus, & alii est secuti, constanter intellexerunt, quicquid nõnulli de Scimpelagianorū errore respectu olim in contrariū dixerint, sed solū gratuita Dei electione à Deo fuisse dilectū, Esau verò nõ itè, quod est q. respectiue odio haberi, vt fustus dicitur q. 7. d. 4. sequitur planè, prædesti-

nationem

nationem & electionem saluandorum in diuina mente priorem esse præsentia meritum, vt etiam argumentati sumus quæst. 3. dub. 3. & sæpius argumentantem vidimus Augustinum. Esse verò hic sermonem de Electione non solum ad gratiam, sed etiam ad gloriam, ex eo probatur, tum quia absolute de electione & proposito Dei sermo est; tum quia seruitus illa, qua reprobi subiciuntur electis, propriè & perfectè non in hac vita, in qua sæpe iniqui dominantur bonis, sed in altera vita completur. Tū quia ipsa terra promissionis, ad quam gratuita Dei benevolentia electus est Iacob, reprobato Esau, figura erat caelestis gloriæ. Significatur ergo, ad futuram etiam gloriam alterius vitæ saluandos gratis prædestinari à Deo, non minus quam ad terram illam promissionis gratuita solum Dei benevolentia, ante omnem præuisionem meritum, destinatus & electus erat Iacob.

20 Duodecimus locus est eodē cap. 9. ad Rom. v. 14. *Quid ergo dicimus? nunquid iniquitas apud Deum? absit. Moysenim dicit (Exod. 33. v. 19.) Miserebor cuius misereor: & misericordiam præstabo, cuius miserebor. Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei &c. Ergo cuius vult misereor, & quem vult inducat.* Vbi rursum Apostolus obiectionem quandam contra ea, quæ ex ipso proximè diximus, amolens, in Dei misericordiam eandem electionem Iacobi, siue prædestinatorum, per quam Esau & reprobi à Deo prælati fuerunt, refert, hoc epiphonemate addito: Igitur salus nostra, siue temporalis in hac vita, siue æterna alterius vitæ, originaliter & radicaliter, non est volentis, neque currentis, aut quamuis enixè fatagentis hominis, sed miserentis Dei; quin tempè gratiæ, & mera sua misericordia ad vtramque homines prædestinat, vt antea dixerat: quam etiam misericordiam pro suo beneplacito cui vult impartitur. Tribuitur autem hæc prædestinatio diuinæ misericordiae Dei: quia per eam homo, tum à statu naturalis vilitatis & indignitatis, aut etiam, vt ita dicam, nihilitatis, tum in ipsa saltem executione, à peccati miseria euehitur ad statum summæ excellentiæ & gloriæ; ac simul etiam præseruatur ab æterna damnationis miseria.

21 Decimus tertius locus est in verbis ibidem continuo subsequētib; v. 19. *Dico itaque tibi, quid adhuc queritur? voluntati enim eius quis resistit? ò homo, tu quis es, qui respondeas Deo? nunquid dicit figmentum ei, qui se finxit. Quid me fecisti sic? annon habes potestatem squalis lutu, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* Vbi Apostolus rursum aliam dissoluens obiectionem, qua aliquis Deum accusare poterat, quasi frustra de hominis iniquitate conqueratur, si primitus omnia ex Dei arbitratu & prædestinatione pendeant; minimè negat Apostolus fundamentum, ex quo obiectionis occasio deprompta est; sed alia via reprimit hominis electionem & murmurationem aduersus Deum; quod nimirum homo tanquam figmentum, conditori suo plenissimè subiectum, non habeat causam, cur de diuina dispositione queratur. Id quod similitudine figuli confirmat, qui solo suo arbitratu, non præuisa vlla dignitate aut dispositione lutu, ex eodē planè luto, facit aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam, seu inhonorem vsus: qua similitudine

concludit, Deum pariter ex eadem massa generis humani (siue illa peccato iam secundum Dei præscientiam infecta ponatur, siue non, de quo infra dub. 8.) posse suo arbitratu alios quidè directè & formaliter intentione, propriaque ac speciali sua dispositione & procuracione, condere ad salutem & gloriam; alios aut ita creare, vt non quidem directè, speciali, & positua dispositione ac procuracione, sed quadà remissione, siue gratiæ denegacione, vt mox inferi⁹ declaratur; & gratia efficaci destituantur, & dein ob præuisionem et peccatum, æternæ damnationis contumeliæ addantur. Esse verò & hic quoque sermonem tam de æterna gloria, quam damnatione, patet tū ex ipsis verbis honoris, & contumeliæ; tū quia vsus vasis, seu honest⁹, seu inhonor⁹, est vltim⁹ finis quasi intrinsec⁹ ipsi⁹ p se vasis, quod à figulo efficitur. Vñ sequitur

22 Decimus quartus locus ibidem v. 22. *Quod si Deus volens (seu dū vult) ostendere iram, & notam facere potestatem suā, sustinuit (& tolerauit) in multa patientia, vasa iræ apta (seu parata, ob præuisa peccata) in interitum, (quo factum est) vt ostenderet diuinis gloriæ suæ in vasa misericordiae, quæ præparauit in gloriā &c. Quid ergo dicemus? Vbi Apostolus electos vocat vasa misericordiae, quæ Deus per eandem vtiq; illam misericordiā suā, adeoque gratuita bonitate, præparauit, & ab æterno destinauit in gloriam, Mirū sanè, in hoc vnico capite Apostoli ad Rom. 9. toties & tam apertè, ac ex instituto fieri mentionem prædestinationis & electionis diuinæ, ac vbiq; in solidū tribui misericordie; nunquā verò operibus, seu præuisioni operum: quod tñ fieri saltem aliquando oportebat, si prædestinatio ad gloriam ex meritis esset; quando quidè gloria est potior ac nobilior terminus prædestinationis, quā gratia, atq; à potiori pot⁹, quam ab ignobiliore; sicut & ab vltimato potius, quam non vltimo termino mot⁹ & actionis solet fieri denominatio. Quod si Apostolus prædestinationis ad gloriam ex meritis, nullā facere voluisset hoc loco mentionē, vt de gratuita solū prædestinatione ad gratiam sermonē ad præsens institutum haberet, oportebat saltem prædestinationē ad gloriam alicubi manifestè in hac disputatione tā proluxa excludere, vel ea et de causa, vt ad vulgarem hominis captum plausibilior, ac minus odiosa redderetur doctrina & disputatio Apostoli: quod tamen Apostolus non solum non fecit, sed potius non obscure contrarium significauit, vt dictum.*

23 Decimus quintus locus est Rom. 11. v. 5. *Reliquia secundum electionē gratiæ salua facta sunt. Si aut gratiā, iam non ex operibus; alioquin gratiā non est gratia.* Vbi rursum absolute reliquia gentis Iudæorum, secundū electionē, quæ est ex gratia, non ex operibus, dicuntur salua factæ. Quod si iudem homines gloriā consecuti sunt per electionē ex operibus, quidni et per electionem ex operibus salui facti esse dici possent? Certè negationes malignantis naturæ sunt, & negant omnia, & de omnibus, nisi restrictio addatur. Ad affirmationē aut indefinitā sufficit, eā in vno vel altero particulari subiecto verā esse. Atq; hæc ex Epist. ad Rom. satis.

Decimus sextus locus est Ephes. 1. v. 4. *Elegit nos in ipso (Christo) ante mundi constitutionē, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate.* Quo loco sæpe vtiur Augustinus ad probandā electionē gratiæ, ante præuisionem meritum, bonorumque operum: quæ et efficaciter inde deducitur; quando quidè

electi

electi à Deo dicimur, non quia eramus, aut futuri-
ramus sancti & immaculati, sed vt essemus sancti & im-
maculati: sunt ergo opera nostra, quæ sanctos nos &
immaculatos efficiunt, effectus prædestinationis, nõ
causa, seu ratio. At verò et ad prædestinationem glo-
riæ hic locus probabiliter hoc modo referri potest;
quia absolute dicimur Electi à Deo, electione vtique
electorum propria, quæ factum est, vt essemus sancti
& immaculati; talis aut electio absolute dicta & electo-
rum propria, efficiens vt simus sancti, non est tantum
electio ad gratiam, sed et ad gloriam: siquid electio
ad gloriam causa est, cur simus sancti & immaculati;
cui Deus ex ipsa intentione & proposito efficaci cõ-
ferendi gloriam, gratiam nobis largiatur & sanctita-
tem, vt inferius declarabimus. Accedit quod etiam si
de sola electione ad sanctitatem hic sermo esset, nihil-
ominus nostra assertio ex eo loco rectè probaretur.
Quia si Deus ante præuisionem bonorum operum,
nostrorum, omniumque meritorum, adeoque etiam ante
præuisionem dispositionum nostrarum, elegit nos vt
essemus sancti, vt ex hoc loco sæpius docet Augusti-
nus, ergo etiam ante præuisionem meritorum elegit
nos, vt essemus beati: quandoquidem alias secun-
dum executionem dispositio nostra non minus præ-
cedit sanctificationem & iustificationem nostram,
quam merita nostra præcedunt gloriam.

24 Decimus septimus locus est eodè cap. 1. Eph. v. 5.
*Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum, per Iesum
Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suæ, in
laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificauit nos in dilecto
filio suo &c. Et notu faceret nobis Sacramentum voluntatis
suæ, secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo, in
dispensationem plenitudinis temporu, in statuare omnia in
Christo, quæ in calis, & quæ in terra sunt, in ipso. Vbi A-
postolus modum & rationem diuinæ prædestinatio-
nis explicans docet, 1. Deum esse causam quasi prin-
cipalem efficientem & finalem, iis verbis: Qui præde-
stinavit nos in laudem gloriæ gratiæ suæ. 2. Christum esse
causam instrumentalem seu meritoriam, & finalem
secundariam, cum ait: Per Iesum Christum in ipso &c.
item In statuare omnia in Christo, in ipso &c. 3. Ratione
prædestinandi nõ fuisse vlla merita seu opera nostra,
sed solum beneplacitum diuinæ voluntatis, cum ait:
Secundum propositum voluntatis suæ. Item, secundum be-
neplacitum eius. Spectare aut hunc locum etiam ad præ-
destinationem gloriæ docet inter alios Fulgentius in-
ferius citandus de fide ad Petrum cap. 3. 5. siue 10. &
probat; tum quia perfecta adoptio filiorum includit
etiam communicationem hæreditatis: tum quia ad-
ditur, In laudem gloriæ gratiæ suæ; quæ laus gloriæ di-
uinæ perfectè peragitur in calis: tum quia beneplaci-
tum seu decretum illud diuinæ prædestinationis ex-
pressè etiam refertur ad hoc, quod est, omnia in statuare
in Christo, quæ in calis, & quæ in terra sunt: quorum il-
lud gloriæ respicit, hoc gratiæ. Denique; Apostoli erat,
non minus benedicere Deum ob prædestinatione ad
gloriæ, quam ad gratiam; non ergo voluit excludere;
sed potius includere vtroque; hoc loco prædestinatione
ad gloriæ: quod pariter et de sequenti loco dicendum.*

25 Decimus octauus locus est eodem c. 1. Eph. v. 11.
*In quo et nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum
propositum eius, qui operatur omnia secundum consilium vo-
luntatis suæ, vt simus in laudè gloriæ eius nos, qui ante spe-
rauimus in Christo. Vbi rursum docet Apostolus, præ-*

destinationem fieri secundum propositum, seu bene-
placitum Dei, operantis omnia secundum consilium
voluntatis suæ. Et loquitur de prædestinatione, à qua
absolute dicimur prædestinati, tum ad gratiam scilicet,
& perseverantiam, tum ad gloriam: quod etiam
significatur illis verbis, *Vt simus in laudem gloriæ eius;*
id quod perfectè accidit in calis, vt dictum.

Quod si quis his locis excipiat, solum esse sermo-
nem de prædestinatione ad gratiam, is tamen iuxta
Augustinum negare non poterit, sermonem vtique; et
esse de gratia perseverantiæ, seu de gratia, quæ cum ipsa
perseuerantia secundum Dei voluntatem infallibile
habet connexionem: quo concessio, nihilominus con-
cluditur propositum in hunc modum: Nam si Deus
gratis, & absque præuisione operum, solum pro bene-
placito suæ voluntatis, nos prædestinat ad ipsam gra-
tiam perseverantiæ, quæ est vltimus effectus gratiæ in
hac vita, non obstante, quod ipsa perseverantia in ef-
fectu nõ obtinetur ab adultis absque eorum cooperatio-
ne, tanquam necessario medio: ergo & gloriam Deus
prædestinat sine præuisa præscientiamediorum: est
enim par vtiusque; proportio; & ipsius perseverantiæ
efficax voluntas supponit intentionem gloriæ, tan-
quam voluntatem finis, vt sæpius diximus.

26 Quod autem ex recentioribus non nemo conten-
dit, vocabula illa, *Prædestinatos, Electos, &c.* referri ad
omnes fideles iustificatos, etiam reprobos, iam superius
in simili, circa locum 3. & 10. satis refutauimus.

His omnibus, ex veteri testamento addimus locum
clarissimum, & completentem omnia, Eccles. 3. 3. v. 10.
*Et omnes homines de solo & ex terra; unde creatus est A-
dam. In multitudine discipline Dominus separauit eos, &
immuauit vias eorum. Ex ipsis benedixit & exalcauit: &
ex ipsis sanctificauit, & ad se applicauit: & ex ipsis male-
dixit, & humiliauit, & conuertit illos à separatione ipsorum.
Quasi lutum figuli in manu ipsius, plasmare illud & dis-
ponere. Omnes via eius secundum dispositione eius: sic homo
in manu illius, qui se fecit, & reddet illi secundum iudicium
suum. Vbi omnes viae hominum, eorumque discre-
tio clarissime ad liberam Dei dispositionem referuntur,
sicut dispositio lutu ad figulum.*

27 Atque hæc sunt potissimum loca Scripturæ, quibus
hæc sententia etsi quidè non euidenter conuincitur,
certè tamè adeo probabilis redditur, vt oppositè me-
ritò anteponatur, quam ex solutione argumentorum
patebit in Scriptura minimè fundatam esse, quicquid
nonnulli recentiores falsò, & contra communem sen-
sum & auctoritatem S. Thomæ, & Scholasticorum
veterum dixerint, nostram hanc sententiã nulla scri-
pturæ auctoritate, vel testimonio probari posse, sed alienam
esse à veritate & doctrina Scripturæ, ac repugnare multis
Scripturæ locis, quæ inferius suo loco examinabimus.
Vbi etiam obiter notandum, non bene hæc etiam in
re secum concordare Vasquium disp. 89. n. 111. vbi
ait, nullum ex Patribus ea quæ attulimus Scripturæ
loca intellexisse de electione ad gloriam: cum tamen
ipse met ibidem n. 111. & 114. notet, S. Augustinum
ipsum etiam duo loca ex citatis intellexisse de ele-
ctione ad gloriam. Atque hæc de probatione ex
Scriptura satis.

28 Secundò probatur assertio auctoritate SS. Pa-
trum, Conciliorum, & Doctorum Scholasticorum.
Nam vt dub. præced. demonstrauimus, est hæc pla-
nè S. Augustini, S. Thomæ, & communis plurium &

graviorum Scholasticorum sententia. Ut autem maius pondus accedat authoritati S. Augustini, quando præsertim ei hac in re alii Patres, speciatim Græci, opponuntur, ut dicemus, animaduertendum est, S. Augustini doctrinam de gratia & prædestinatione non solum approbari à Cælestino Papa in epistola ad Episcopos Gallie contra Pelagianos & Semipelagianos, cum in ea controersia Prosper & Hilarius, Catholici & Orthodoxi Gallie Episcopi, ad eum, velut supremum fidei Magistrum & Iudicem, persecutione Semipelagianorum coacti, confugissent; (quam approbandi rationem secuti sunt etiam postea Leo I. epist. ad Nicetam, & Gelasius in decreto de apocr. Script. & epist. 5. ad Episcopos per Picenum.) sed etiam ipsummet Augustinum eam certissimam iudicasse, cum in libro de bono perseuer. cap. 18. ait. *Hoc unum scio, neminem contra istam prædestinationem, quam secundum scripturam sanctam defendimus, nisi errando disputare potuisse.* Et in fine capituli 23. *Prædestinationis huius, inquit, fidem, quæ contra novos hereticos noua sollicitudine nunc defenditur, nunquam Ecclesia Christi non habuit: ut proinde ipsi potius reprehendendi sint, qui doctrinam Augustini de prædestinatione reprehedere audent; in quos olim grauiter inuectus Gelasius epist. cit. scripsit: Adhuc maior felix accersit, ut sub conspectu & presentia sacerdotum beatæ memoriæ Hieronymi, atq; Augustini, Ecclesiasticorum lumina Magistrorum, mystica moritura, sicut scriptum est, exterminans oleum suauitatis, lacerare contederet.*

29 Quod cū ad eam quidem doctrinam in primis pertineat, quatenus gratiæ necessitate & prædestinatione contra Pelagianos & Semipelagianos tuetur, de qua re erat tibi propriè quæstio & controersia; nihilominus tū suo modo etiam ad vniuersam doctrinam eiusdem Augustini non malè accommodatur; quia est quidē hæc doctrina de electione gratuita ad gloriam non sit de fide, talis tamen est, ut contra eā pauci ex ipsis etiam Catholicis nisi errando disputarint, supponendo scilicet quædam principia, aut inferendo inde quædam consecutaria, quæ ab errore nō longè absunt, qualia sunt 1. Facienti ex se ac per vires naturæ quod potest, certo conferri gratiam. 2. Dari causam suæ rationem ex parte prædestinati totius prædestinationis, etiam ad primam gratiam. 3. Gratiam efficacem seu congruam, ut sic non feligi pro electis, nec decerni, quia congrua & efficax sit. Quæ omnia partim hæc quæst. dub. 1. partim quæst. 3. tanquam falsa & improbabilia refutauimus.

30 Interim ipsummet etiam Cælestinum Papam cit. epist. ad Episcopos Gallie, in doctrina Augustini de hæc materia quoddam constituisse discriminē, satis ex ipsius verbis patet. Primum n. quidem in laudem & commendationem Augustini, eiusq; doctrinæ contra Pelagianos, ita perorat: [Augustinum sanctæ recordationis virum, pro vita sua atq; meritis in nostra communione semper habuimus, nec vniquam hunc sinistra suspitionis saltem rumor aspersit, quæ tantæ scientiæ olim fuisse meminimus, ut inter Magistros optimos, et ante à meis decessoribus haberetur &c.] Quod elogium cum S. Prosper contra Collatorē recitasset, hæc ait: [Contra istam clarissimā laudatoris tubam, contra istam sacratissimi testimonii dignitatem, audet quisquā malignæ interpretationis murmur emittere, & perspicuæ sincerissimi atq; sententiæ

nubem obliquæ ambiguitatis obtendere &c.] Inferius autē post catholicam doctrinā de gratia aliquot capitibus expositam, ita concluditur Cælestini epistola: [Profundiores verò difficilioreseq; partes occurrentium quæstionum, quas latius pertractarunt, qui hereticis restiterunt, sicut non audemus continere, ita non necesse habemus adstruere: quia ad cōfitendum gratiā Dei, cuius operi ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus, quicquid secundū prædictas regulas Apostolica sedis nos scripta docuerunt: ut profus non opinemur catholicū, quod apparuit præfixis sententiis esse contrarium.] Quo loco, ut et Baronius bene notauit Anno 43. num. 185. profitetur Cælestinus Pontifex, profundiores illas de prædestinatione Sanctorū quæstiones, ab Apostolica Sede nequaquam definitas esse, illasq; tantum stabilitas fuisse, quæ ad condemnandum errorem sufficere posse videbantur.

Ex quib; et colligitur, minimè audiendum authorē Reuelationē, quæ tribuuntur B. Amadeo, dū eam Augustini doctrinam adeo audacter reprehēdit. Nā reiecta Scoti & S. Thomæ sententia, de modo prædestinationis & reprobationis ait: *Hoc dixerunt illi, quia quæ supra alios extollitis (Augustinū) dixit crudelissimū, scilicet quod Deus prædestinavit absolute hos ad penā (quod in nemo Catholicus docet, illos verò ad gaudium: qui scilicet colligit (Magister sententiā) ipsi præcipue imitatio est. Sed hæc subtilia apud vos, subtilissima sunt apud Deū. Hipponensis ille origo apud vos istius opinionis, quæ sententiā Collectoris ad litteram sequitur: quāvis ille Africanus sepe in contrariū dixerit.* Ita hic author. Sed hoc nō esse verū, superius ostensum est. Plura de Augustino inferius, cum ad rationes deuentū fuerit, ratione 5.

Ex aliis verò Patrib; hanc sententiā tradit Author Hypognostici, vel & grauis Scriptor, tom. 7. oper. August. lib. 3. ante mediū, cū ait: [Ideo cur hoc illi operetur, illi non operetur, meruentē me & tremētē iudicia eius inscrutabilia, & incomprehensibilia, nolo interroges &c. Interroga eū, qui dixit: Vobis donatū est, pro Christo, non solum in eū credatis, sed verē pro illo patiamini; Et, Nō volentis, neq; currētis, sed miserentis est Dei; Et, Cuius vult miseretur, & quem vult indurat: & quia Spiritus S. dona charismatū suorum diuidit singulis prout vult, non prout volunt. Et quib; voluerit, nō qui voluerint, notas facit Deū diuitias gloriæ Sacramētū sui &c. Ista igitur cū facit Deus, incomprehensibilis, & inuestigabilis, atq; inenarrabilis, non personarum acceptione facit, nec iniusto iudicio sed planè iusto atq; secreto. Quia hæc est fides Catholica, quam si sequi velis, non eris de iudiciis Dei incomprehensibilib; curiosus & contentiosus, sed eris cū Catholicis humilis & mansuetus, &c. Taceat reprehensibilis, mendax, & iniustus homo, ut faciat irreprehensibilis, verax, & iustus Deū, quæcumq; voluerit. Si tantū attendas ad peccatum primorum hominum, quo massa humani generis damnari meruit, quia secundum testimonium Pauli Apostoli, ex quo vno omnes transierunt in condemnationē, poteris cognoscere, iudicia Dei esse iustissima. Inde est n. malū meritum in hominib;, tū in paruulis, quam in maioribus, præcedēs iudicia Dei, ut iusto eius iudicio puniantur. Quare autē in hoc ut dixi, malo merito præcedent, non omnes puniuntur; aut cur inde nō omnes saluantur? Ego seruens Dñō in timore, & exul-

tans cum tremore, misericordiam ei & iudicium cætabo: quia iudicium facit præcedente causa, salutem verò donat ac misericordiam, præueniendo malam causam.] Ex quibus postremis verbis manifestum est, hunc authorem non solum loqui de gratia, sed etiam de salute æterna & gloria, quam punitioni æternæ opponit, eamque dono ac misericordie Dei tribuit; quia nimirum Deus gratuito prædestinationis decreto præuenit malam causam.

33 Et clari⁹ lib. 6. ante med. [Quia verò iustus & misericors Dominus Deus, præsciuitq; futurorū, ex hac damnabili massa, non personarū acceptione, sed iudicio æquiritatis suæ irreprehensibili, quos præscit, misericordia gratuita præparat, id est, prædestinat ad æternam vitam, cæteros autem pœna, ut prædixi, debita punit, quos ideo punit, quia quid essent futuri præsciuit, nō tñ ipse fecit puniendos, vel prædestinauit, sed tantum, ut dixi, in damnabili massa præsciuit. Quod si a me quæris scire, cur duos ita differentes fecit Deus, si personarū acceptor non est, quia generaliter aut punire debet iustitia, aut misericordia liberare, contende cū Paulo, imò. si audes, argue Paulum, qui dixit Christo in se loquente: O homo tu quis es, qui respondeas Deo? Vbi aperte & distinctè prædestinationem ad vitam æternam tribuit misericordie gratuita Dei.]

Et infra circa med. Diximus, inquit, de damnabili humani generis massa, Deum præscisse misericordiam, non meritis, quos & electione gratiæ prædestinauit ad vitam: Cæteros verò, qui iudicio iustitiæ eius, hac gratia efficiuntur expertes, præscisse tantum vicio proprio perituros, non ut perveni prædestinasse. Quis locus adeo clarus est, ut etiam Vasquez disp. 89. cap. 8. num. 59. negare non poterit, hunc authorem, doctum certe & neruoforum, stare à nostra sententia; quem idem etiam Vasquez disp. 95. num. 26. sub nomine Augustini citat.

34 Item author lib. de præd. & grat. cap. 5. tō. 7. Augustini, ait: [Ab illo ergo, quia æternus & præsciens, quia & iustus & pius est, qui exercet debitam severitatem, & exhibet indebitam pietatē, & habet in creandis atq; eligendis hominibus, sicut in luto figur⁹, potestatem, facta sunt alia quidem vasa in honorē (nimirum per indebitam pietatem) alia verò in contumeliam: nimirum per debitam severitatem. Et infra cap. 7. Quod si futurorū mores dicitur diuinum discrete iudicium, profectò illud euacuabitur, quod præmisit Apostolus dicens, Non ex operibus, sed ex vocante dictū est, quia maior seruiet minori. Non n. ait, ex præteritis operibus; sed cum generaliter dixerit, Non ex operibus, ibi & præterita intelligi voluit & futura: præterita scilicet, quæ nulla erant; futura, quæ nondū erant, prædestinatus est Iacob vas in honorem, quia non ex operibus, sed ex vocante dictum est, Maior seruiet minori. Et cap. 26. Hanc, inquit, diuinā electionē non meritis reddi, sed sola voluntatis munificentiæ donari hominibus, Mōyses cum iam tunc quamvis carnale populū doceret, ostēdit. &c.]

35 Et S. Leo serm. 7. de pals. In saluandis, inquit, hominibus per crucem Christi, communis erat voluntas Patris, & filii, & commune consilium; nec vlla poterat ratione turbari, quod ante æterna secula & misericorditer erat dispositum, & incommutabiliter præfinitum. Vbi S. Pater vniuersim docet, consilium & decretum efficaciæ de saluandis hominibus fuisse misericorditer,

adeoque non ex præiis meritis dispositum.

Item B. Fulgentius lib. de fide ad Petrum (tom. 3. inter opera Augustini) cap. 3. [Omnes nos manifestari oportet, &c. ut scilicet qui mala egerunt, eant in combustionem æternam, cum diabolo principe omnium malorū semper arsurū: qui verò bona fecerunt, eant in vitam æternam, regnaturi sine fine cum Christo, Rege omnium seculorum. Illi autem cum Christo regnabunt, quos Deus gratuita bonitate sua prædestinauit ad regnum. Quia n. tales prædestinatio præparauit, ut regno digni essent, præparauit utiq; secundum propositum vocandos, ut obediant; præparauit iustificandos, ut accepta gratia recte credant, & bene viuant; præparauit etiam glorificandos, ut Christi coheredes effecti, regnum cælorum sine fine possideant.] Vbi expressè docet B. Fulgentius, saluandos gratuita bonitate prædestinari ad regnum.

36 Et infra cap. 35. [Firmissime tene, inquit, & nullatenus dubites, omnes quos vasa misericordie gratuita bonitate Deus fecit, ante constitutionē mundi in adoptionem filiorum Dei prædestinatos à Deo; neq; perire posse aliquem eorū, quos Deus prædestinauit ad regnum cælorum: nec quenquā eorum, quos non prædestinauit ad vitā, vlla posse ratione saluari. Prædestinatio n. illa gratuita donationis est præparatio, qua nos Apostolus ait prædestinatos in adoptionem filiorum Dei, per Iesum Christū, in ipsum.] Vbi promiscue Fulgentius vocat prædestinatos in adoptionem filiorum Dei, ad regnum cælorum, & ad vitam, item vasa misericordie gratuita bonitate facta.

Et rursum lib. de Incarnat. sub fin. Deus, inquit, qui hominem condidit, ipse prædestinatione sua, & donum illuminationis ad credendum, & donum perseverantia ad proficiendum, atq; permanentiū, & donum glorificationis ad regnandū, quibus dare voluit (non debuit) præparauit.

37 Item B. Prosper lib. 2. de vocat. gent. cap. 35. aliās 10. Deus ergo, inquit, his quos elegit sine meritis, dat unde ormentur & meritis. Et frustra dicitur, quod ratio operandi (sive causa, cur bene operentur) non sit in electis; cum etiam ad hoc operentur, ut electi sint. Vbi absolute docet Prosper, Deum eligere sine meritis: cum verò addit, nihilominus ad hoc operari, ut electi sint, sensus est, ad hoc operari, ut sint tales, quales electi sunt, seu quales electio postulat. Loqui autē B. Prosperum et de electione ad gloriā, patet ex sequenti cap. 36. vbi ait: Quamuis ergo quod statuit Deus, nulla possit ratione (non) fieri, studiat tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum liberi arbitrii deuotior relaxatur: cū implende voluntatis Dei ita sit præordinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum, fiant incrementa meritorum; & qui bona gesserint, non solum, secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur. Ob hoc enim in remotissimo ab humana cognitione secreto, præfinitio huius electionis abscondita est. Ita Prosper.

38 Cum autem B. Prosper & Fulgentius, S. Augustini discipuli fuerint, & studiosi sectatores; sed & authorem Hypognostici, ac libri de prædest. & gratia, circa S. Augustini tempora vixisse, & ex eo etiam doctrinam hauisse credibile sit, vel hinc etiam valde probabile redditur, S. Augustinum in eadem fuisse sententia, ut dub. præced. dictum.

Insuper Ecclesia Lugdunensis circa annum Christi DCCCL. lib. aduersus Ioannem Erigenam Sco-

tum, longè antemed. tom. 2. Auctarii Biblioth. veterum Patrum, pag. 1071. eandem sententiã apertè videtur tradere his verbis: [Consequens ergo omnino est, vt & illud, quod de Deo dicit Apostolus, Qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, sicut est in prædestinatione Dei, ita rectissime intelligatur esse in voluntate Dei, id est, vt quos prædestinavit Deus, æterna voluntate sua, ex omni genere humano electo, ipsos omnes velit saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: videlicet quia, prædestinatio Dei ipsa est certissime voluntas Dei, & sicut de voluntate Dei veraciter omnino ab Apostolo dictum est, Cuius vult miseretur, & quem vult, indurat: ita & de prædestinatione Dei certissime teneatur: scilicet quod æterna prædestinatione, sicut æterna voluntate sua Iacob dilexit, Esau autem odio habuit, & ex eadem massa fecit aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliã: sed illud bonitate sua, istud iusto iudicio suo; vt essent alii vasa iræ, alii vasa misericordiæ. Si itaq; disputator iste, iuxta veritatem doctrinæ Apostolicæ, & sicut ipse sua argumentatione conclusit, hæc nobiscum fideliter & simpliciter teneat, nulla erit necessitas quæstionis, nullus exigetur labor syllogisticæ disputationis, sed sola in nobis regnabit tranquillitas pacis.] Vbi expressè sermo est de salute æterna, ad quam destinantur electi, quos aiunt à Deo factos vasa in honorem, sed bonitate, non iudicio Dei. &c.

39 Huc pertinet etiam, vt existimo, canon 25. Concilii Arausicani, vbi dicitur: *Aliquos verò ad malum diuina potestate prædestinatos esse non solum non credimus, sed etiam si sunt, qui tantum malum credere velint, cum omni desestatione in illos anathema dicimus.* Vbi Concilium non solum ad malum culpæ, sed etiam pœnæ ac æternæ damnationis respexisse videtur. Ac proinde hoc ipso, quod negat Deum prædestinasse aliquos ad malum etiam pœnæ, intelligere videtur prædestinationem, qua Deus ex se aliquem ante præuisionem, meritorum destinat ad pœnam: & quia è conuerso agnoscit, Deum prædestinare aliquos ad bonum, tam gratiæ, quam gloriæ, indicat, Deum ex se ad hæc bona destinare.

40 Deniq; Concilium Valentinum in Gallia sub Lothario Imp. Anno DCCCLV. cap. 3. hanc eandem sententiã satis apertè tradit, vt agnoscit et Vasquez disp. 89. c. 8. n. 59. [Sed & de prædestinatione Dei, inquit Concilium, placuit & fideliter placet, iuxta auctoritatem Apostolicam, quæ dicit, Annon habet potestatem figulus luti ex eadè massa facere aliud vas in honore, aliud verò in contumeliã?] Vbi & statim subiungit: [Quod si volens Deus ostendere iram, & notã facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta, siue præparata ad interitum, vt ostenderet diuitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit in gloriam. Fidenterq; fatemur, prædestinatione electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem; in electione tñ saluandorum misericordiã Dei præcedere meritum bonum: in damnatione autè periturorum meritum malum præcedere iustū Dei iudicium. Prædestinatione autè Deum ea tantū stauisse, quæ ipse vel gratuita misericordiã, vel iusto iudicio factus erat.] *Quibus verbis apertè dicitur, in electione saluandorum (nimirum ad vitam, vt supra dicitur, siue ad salutem æternam) misericordiam Dei præcede-*

re meritum bonum: Jex quo sequitur, electione illam priorem esse meritis bonis, adeoq; præscientiã meritorum: etsi in prædestinatione impiorum ad mortem (nimirum æternam) prior sit præscientia meriti mali. Atque hæc ex Patribus satis, præter ea, quæ ratione quanta dicturi sumus.

41 Tertiò igitur probatur assertio ratione. Prima sumitur ex eo, quod intentio seu voluntas efficax finis, prior est electione & præuisione absolutã mediõrum. Quia ratione vtuntur S. Thomas, Heruæus, Scotus, Durandus locis dub. præc. citatis: eamq; vt contra exceptiones Vasquii disp. 89. c. 9. n. 76. & c. 13. & aliorum recentiorum, firma subsistat, ita formamus: Qui ordinat, & naturis rerũ conformiter, sibi, aut alteri vult finem & media, prius efficaciter vult & intendit finem, quàm eligat aut præsciat media; si modò & finis ipse cum mediis sit in potestate eiusdem operantis; & finis ille simul sit quiddam secundũ æstimationem et operantis potius, quam media: At qui gloria habet se vt finis respectu meritorum, & est quiddam potius magisq; principaliter à Deo intentum, quam merita; nec dubium, quin vtraq; sint in potestate Dei plenissime constituta: Ergo cum Dei voluntas respectu gloriæ & meritorum, sit optimè ordinata, & naturis rerum conformis, prior est in Deo intentio seu voluntas efficax gloriæ, quam præscientiã, aut etiam electio seu prædestinatio meritorum seu mediõrum. Minor & consequentia patet.

42 Maior probatur inductione in omni humana cõsultatione ordinata. Et ratio est, Quia hoc ipso, quod finis ille est quiddam principalius secundũ æstimationem operantis, quã media, ita vt media expectatur propter finem, quodq; et media absolutè sunt in potestate operantis, sequitur finem esse magis volitum, & prius volitũ, quam præsciantur aut eligantur media. Perinde n, tunc se habet voluntas illa finis pro altero, sicut se habet voluntas efficax finis respectu nostri; seu qua nobis volumus finem: quam priorè esse electione & præscientiã meritorum, nec Vasquez cit. c. 13. negat, neq; à quoquã iure negari potest, vt dictũ dub. 2. Ea verò efficax voluntas seu intentio finis nostri non ob aliam causam prior est electione & præscientiã meritorũ, nisi quia & finis ipse quiddam secundũ æstimationem nostrã principalius est, & magis volitũ, propter quod vtiq; volumus media; & quia simul in nostra potestate esse solent media, quib. possimus cõsequi finem. Quod adeo verum est, vt non nunquam et cum media non vsq; quaq; sunt in nostra potestate, sæpe tñ nihilominus prius velim⁹ & intendam⁹ efficaciter finem, quam præsciam⁹ aut eligam⁹ media, vt patet in iis, qui dignitatis alicuius consecutione intendunt, nec tñ voluntatem Collatoris aut Electorum in sua potestate habent. &c. Quod tamen quia cum imperfectione coniunctũ est, Deo minime tribuendũ est.

43 Et ideo dixi in illa Maiori primò, *si modò finis ipse cũ mediis plene sit in potestate operantis.* Hac n. ratione excluditur illa Instantia Vasquii c. 13. n. 16. Quando pater desiderat filium suum in Theologia doctũ euadere, & ex hoc desiderio tribuit illi omnia media necessaria, habet quidem voluntatem efficacem mediõrum, siquidem illa tribuit; at non habet voluntatem efficacem finis, sed solum simplex desiderium: Hoc enim non ob aliam causam fit, vt ipsemet Vasquez ibidem fatetur, quã quia talis finis,

vna cum omnibus mediis requisitis, eius potestati non subest: si autem parens hæc vtraque in sua haberet potestate, certe vti quisq; studiosè sibi ipsi efficaciter vult doctrinâ prius, quâ eligat media; ita hoc ipsum etiam faceret prudens quisq; parens erga filiû.

44 Dixi secundò. Si modo finis ille secundum æstimationem operantis sit aliquid potius & principalius intentum, quam media. Sic enim excluditur altera illa instantia Vasquii ibidem num. 117. & c. 9. n. 76. quam alii et recentiores frequenter inculcant; quod nimirum, si Rex aliquis proponat præmium aliquod certantibus, ea lege, vt nullus illo potiatur, nisi victor, certè nunquã efficaciter decernat alicui dare præmium, quantumuis eum amet, & præmium ei desideret, antequã victorẽ videat; etsi possit quidem ei meliora arma, meliorem equũ, & alia necessaria ad certamen tribuere & c. Respondeo, id quidem verissimum esse; sed causam nõ esse, quod bonum illud certantibus pro fine propositum velit per modũ præmii, nec quia præmiũ illud est finis aliorum, non ipsius Regis, vt putat Vasquez loc. cit. sed quia præmium certantibus propositum, secundum æstimationẽ Regis, reuera non est aliquid potius & principalius intentum seu volitum, quam certamen & victoria, sed potius minus principaliter. Rex n. toto illo negotio nihil aliud sibi propositum, habens quam aut suam recreationem, aut peritiam, armorum in suis subditis, magis principaliter vult & intendit spectaculũ, siue exercitiũ certaminis (quod est medium propinquius fini intento) quam distributionem præmiorum: quam nec vult Princeps nisi secundariò & velut medium remotius, propter exercitationis studium acuendum; & insuper etiam ægrè nonnunquam post finitum certamen peragere solet; cum tamen ipso certamine magnopere fuerit delectatus, & c.

45 Secus fit in proposito. Cum enim gloria ex ipsa rei natura sit finis mediõrum gratiæ, ideo secundũ ipsam quoq; Dei voluntatem, est aliquid intentione principalius ac potius electio mediõrum. Quod si Princeps quoq; magis æstimaret & intenderet distributionem præmiorum, quam certamen aut victoriam, certè prius efficaciter eam distributionem saltem generatim intenderet, quam certamen: quanquam nec hoc quidem casu vlli particulatim intenderet præmii consecutionem, quam sciret ipsum fore victorem; nimirum ob alteram illam causam antea positã, quia medium illud victoriæ ab ipsomet Rege ad eum finẽ requisitum non subiacet plenè ipsius potestati: at, verò si ea ipsa victoria illius potestati plenè subiaceret, ac simul propter eam causam meliora arma, meliorem equum, & alia necessaria, ex quibus certa victoriæ consecutio dependeret, vni præ aliis tribueret, certissimum est, eum hoc ipso tunc etiam in particulari vni præ aliis voliturum præmium, etiam antea, absolutam præscientiam victoriæ; quandoquidem non ob aliam causam eidem præ aliis ea media destinavit, ex quibus certò sequitur victoria, nisi quia prius eidem voluit victoriam. Ita verò accidere in proposito, mox sequenti ratione declarabitur.

46 Secunda igitur ratio est. Quisquis ad aliquem finem consequendum sibi vel alteri, sciens & prudens seligit & secernit media efficaciam, qua talia sunt, & quibus ipse etiam præcognoscit se finem eiusmodi infallibiliter esse consecuturum, eum moraliter &

iuxta consuetum operandi modum necesse est prius efficaciter intendisse finem: Sed Deus ad finem gloriæ saluandis acquirendum seu procurandum, sciens & prudens seligit & secernit media efficaciam, qua talia sunt, puta gratiam congruam, quia congrua est, & quã iam ante per scientiã mediã præcognouerat, se finem huiusmodi infallibiliter consecuturum: Ergo Deus prius ratione & ante præscientiam absolutã eiusmodi mediõrum, seu meritorum, efficaciter intendit & prædecernit electis finem gloriæ. Minor patet ex dictis supra dub. 1. nec eã negat Vasquez disp. 89. cap. 13. præsertim num. 127. & disp. 98. cap. 6.

47 Maior probatur, tum ratione, quia delectus & electio efficaciam mediõrum ad finẽ, qua talia sunt; non oritur nisi ex efficaci intentione finis: tum in reductione in omni planè materia. Nã si quis ad morbum depellendum inter plura media dubia, norit efficax remedium esse venæ sectionem, & ob eam ipsã causam ad eum finem seligit & secernit venæ sectionem tanquam efficax medium, is sanè hoc ipso ostendit se prius efficaciter & absolute, & non tantum sub conditione & inefficaci quadam voluntate voluisse sanitatẽ. Et similiter si quis Dominus aut parens, pro equestri certamine, ad parandum præmiũ seruo aut filio, ex multis aliis speciali delectu secerneret equum & arma, quibus nosset infallibiliter, seruum illũ aut filium præmium esse consecuturum, is sanè eo ipso ostenderet, se prius efficaciter eidẽ voluisse præmiũ, etiam ante præuisionem absolutam pugnæ & victoriæ & c. Quod verò id ordinariè non accidat, causa est, quia Dominus aut parens talem equum aut arma concedens, non infallibiliter nouit, iis rebus vtentrẽ victoriam consecuturum: quare prudenter non solet aut potest, ante præuisionem absolutam victoriæ, ei efficaciter præmium velle.

48 Nec video planè, quid ad hoc argumentũ responderi possit, nisi quis, vt nonnulli recentiores faciunt, neget minorem; ad quam negationem illi consecutione quadam, ex illa sua, quam post præuisionem meritorum docent prædestinatione, necessario inducti sunt; contra quos tamen supra dub. 2. efficaciter disseruimus, præterquam quod nec ipsi negant, subinde pro multis sanctis specialia eiusmodi & efficaciam auxilia gratiæ fuisse selecta: ex quo sequitur, saltem hos fuisse ad gloriam electos ante præuisã merita; certè plures longè, quam quos ipsi ita electos assignarunt.

49 Sed & abstrahendo ab illa controuersia de selectione mediõrum efficacium, potest tertiò alia ratione, paucis terminis mutatis, eadẽ assertio confirmari in hunc modum. Quisquis ad finem aliquem consequendum sciens & prudens adhibere decernit ea media, quibus antea infallibiliter nouerat, se finem consecuturum, si ea adhiberet, is hoc ipso certè, etiam ante præuisionem absolutam mediõrum, efficaciter eum finem intendit: Sed Deus ad cælestem beatitudinem saluandis procurandam, sciens & prudens pro iisdem decernit ea gratiæ auxilia, quibus antea per scientiam mediam nouerat, infallibiliter futurum, vt beatitudinem illi consequerentur, si eis obtingerent: Ergo hoc ipso etiam ante præuisionem absolutam mediõrum, efficaciter eis intendit beatitudinem. Minor constat, Maior probatur. Quia efficaciter finem intendere nihil aliud esse videtur,

quàm uelle per media efficacia (seu quæ efficacia futura nouit) finem re ipsa consequi. Nec ad hoc quicquam responderi potest; nisi forte dicendo, talem virtualiter solum, non formaliter habere efficacem intentionem finis: quod tamen ipsum etiam contra aduersarios facit; quandoquidem moraliter loquendo ad præsens institutum, idem ferè est, virtualiter, & formaliter finem intendere. &c.

50 Quarta ratio est. Si Deus nos gratis, & ante præuisionem absolutam futurorum, prædestinauit ad gratiam congruam finalem, seu cum actuali perseverantia infallibiliter coniunctam, tum nulla ratio est, cur non etiam gratis prædestinaret ad gloriam: Sed verum est antecedens &c. ut tum ex Scriptura. SS. Patribus, ac præsertim Augustino hic & q. 4. dub. 5. & satis è agnoscit Vasquez disp. 89 n. 111. & 127. & disp. 91. c. 17. & 18. & d. 98. c. 4. quando primam gratiam congruam prædestinatorum propriam, absque causa ex parte nostra, & ante præuisionem absolutam, prædestinari, ex consuetudine docet. Maior probatur Quia moraliter idem sunt gratia congrua electorū propria, infallibiliter coniunctam habens perseverantiam finalem; & ipsa perseverantia finalis; sicut & perseverantia finalis, moraliter idè quasi est eū consecutione ipsius gloriæ: Si ergo hæc præuisionem ante præuisionem cooperationis nostræ, quidni èt gloria? præsertim cū si vnus ex vltimis effectibus gratiæ decernitur, ante præuisionem absolutam meritorū seu mediorum, nulla ratio sit, cur id negetur de vltimo, ut sapi? dixim?

51 Quinta ratio est. Inter varias sententias de prædestinatione, ea sententia, cæteris paribus, præferenda est, quæ cum reprobis nulla ex parte præiudicat, magis & diuinæ prouidentie perfectionem decet, & naturis rerum congruit, & gratiam, amorem, ac beneuolentiam Dei gratuitam erga prædestinatos quolibet magis commendat: Sed hoc facit hæc nostra sententia, de gratuita prædestinatione ad gloriam, ante præuisa merita. Ergo &c. Maior facile conceditur, quia talis sententia hoc ipso facit ad exaltandam magis diuinam gloriam, & excitandum in nobis gratitudinis simul & humilitatis affectum.

Minor probatur & declaratur. Primò enim cætera esse paria, ex dictis patet. Quia hæc nostra sententia, siue autoritate, siue ratione agatur, nulli alteri est secunda: imò ut probatum est, & magis patebit ex solutione argumentorum, Scripturæ sacræ, S. Augustino, aliis Patribus, Scholasticis, ac rationi multò magis consentanea est, quàm vlla ex oppositis sententiis.

52 Secundò eam reprobis nullo modo præiudicare, ita declaratur. In primis n. in iis optimè tuetur libertatem & facultatem salutis consequendæ, ut sequenti dubio, & q. 6. dub. 3. manifestum fiet. Deinde eundè in Deo erga reprobos affectum beneuolentiæ tuetur ac defendit, quem & opposita sententia eidè tribuit: nimirum tum affectum simplicem, quo Deus omnibus hominibus èt reprobis vult gloriam; tum voluntatem conditionatam, qua Deus omnibus hominibus seu creaturis intelligentibus vult gloriam re ipsa conferre, si aut ipsi sibi, aut eis alii destinata, & in commune omnibus proposita & prouisa media applicarent: denique voluntatem antecedentem eorum mediorum, quibus etiam reprobi possent saluari. Quam triplicem solam, & non aliam vtiq; voluntatem salutis erga reprobos, oppositæ sententiæ auctores Deo tri-

buunt; nec minus libenter etiam nos ipsi iuxta nostram sententiam Deo tribuimus, ut dictum assert. 1. & magis patebit assert. 3. Quid ergo plus beneuolentiæ diuinæ erga reprobos tribuunt oppositæ sententiæ auctores, quod nos ipsi non etiam tribuamus? hoc solum excepto, quod eis non concedimus eam prærogatiuam beneuolentiæ diuinæ, quam cum electis quidem nos tribuimus, ipsi tamen Deo èt circa electos denegant, nimirum prædestinationem ad gloriam ante præuisionem meritorum, ut mox dicemus.

53 Tertiò magis consentaneam esse hanc sententiam diuinæ prouidentie, perfectioni, & naturis rerum, probatur, quia perfectior est prouidentie ad finem, aliquid perducens modus; si quis ex se ipso, non expectata quasi & emendata prius alterius operâ, ipsum ad finem efficaciter destinet, quam si quis eam destinationem quasi precario ab altero dependentem habeat: deinde hic modus agendi naturis rerum & consuetudine prouidentie humanæ est conuenientissimus; ut prius scilicet efficaciter intendatur finis, quàm procurentur media; sicut diximus.

Quartò magis etiam commendare amorem Dei erga prædestinatos, ex eo patet, quia cæteris paribus, maioris est beneuolentiæ, ex se ipso & gratis alicui uelle efficaciter bonum aliquod, quàm ob merita; maioris enim amoris est, gratis & liberaliter, quàm ex debito uelle alicui bonum; magis etiam ad commendationem diuinæ gratiæ, nostramq; subiectionem erga Deum facit, si fateamur, in ipsa èt prædestinatione ad gloriam, nihil nos Deo priores quodammodo contulisse, sed gratis tantum ab eo beneficium nobis fuisse prædestinatum: atqui iuxta nostram sententiam, Deus nulla re à nobis prius oblata, etiam efficaci voluntate, ante præuisa merita, gratis & liberaliter vult prædestinatis gloriam; ex opposita autem sententia non nisi ex debito, nec nisi post præuisa & accepta quasi prius nostra merita &c. Ergo &c.

54 Sexta ratio est. Si n. sententiam illam de prædestinatione ad gloriam ex præcognitione meritorum, siue ex præuisis meritis, defenderunt olim ac propugnarunt Massilienses, contra S. Augustinum; Augustinus autem contra eosdè oppositum sentit, tum ea certe merito postponitur oppositæ sententiæ; sed verum est antecedens: Ergo &c. Maior patet ex dictis supra hoc dub. quia tamen non omnis omnino doctrina Augustini, quæ in disputatione contra Massilienses, aut èt Pelagianos tradit, tanquàm de fide certa à Põtificibus & Conciliis sit approbata & definita, neq; fortè ab ipso met Augustino ea vniuersim certa ex fide existimata fuerit, sed ea solum, quæ per se & ex instituto contra eos fuit controuersa, gratiæ necessitatem respiciens; tamen Augustini doctrina in hac re cuiuscunq; oppositæ doctrinæ iure optimo præfertur, ut ibidem dictum.

55 Minor præter ea, quæ dub. præced. pro Augustini sententia retulim?, probatur ex epistola Prosperi ad Augustinum, quæ præfigitur libro Augustini de prædest. sanct. ubi ita Prosper Massiliensium sententiam refert. [Hæc, inquit, ipsorum definitio ac progressio est; omnè quidè hominè Adam peccante peccasse, & neminè per opera sua, sed per Dei gratiæ regeneratione saluari, vniuersis tñ hominibus propitiatione, quæ est in Sacramento sanguinis Christi, sine exceptione esse propositam, ut quicunq; ad fidem & ad baptismum accedere voluerint, salui esse possint. Qui autè credi-

turi sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam sitiuanda, mansuri sunt, præcisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futuros electione, & de hac vita bono fine excessuros esse, præviderit.] Quæ sententia tota, excepto eo, quod obiter simul verbis illis, *quæ deinceps per Dei gratiam sitiuanda*, indicatur, Massiliensès fidei ac salutis initium libero arbitrio adscripsisse, est illa ipsa sententia, quam oppugnamus, nimirum prædestinationem ad regnum cælorum (de hoc enim etiam expressè loquuntur prædicta verba) esse ex præscientia dignitatis & meritorum, ac perseuerantiae.

56 Cui mox ibidem opponitur contraria Augustini sententia, his verbis: [Hoc autem propositum, vocationis Dei, quo velante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani, eligendorum & reijciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuit Creatori, alij vasa honoris, alij vasa contumeliæ sint creati, & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem teporis adferre: eo quod in utramque partem superfluus labor sit, si neque reiectus vlla industria possit intrare, neque electus vlla negligentia possit excidere. Quoquo enim modo segerint, non posse aliud erga eos, quam Deus definiit, accidere, & sub incerta spe cursum non posse esse constantem: cum si aliud habeat prædestinantis electio, cassâ sit annitens intentio. Remoueri itaque omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constituto humanas præueniat voluntates: & sub hoc prædestinationis nomine fatalem quandam induci necessitatem; aut diuersarum naturarum dici Dominum conditorem, si nemo aliud possit esse, quam factus sit.] Quibus verbis, ut in oppositis & contradictorijs sententijs, affirmatio & negatio sit de eodem, id quod ex Augustini sententia refertur, secundum quod placuit Creatori, alios vasa honoris, alios vasa contumeliæ esse creatos, intelligendum est etiam de honore Regni, seu sempiternæ gloriæ, de qua antea in referenda Massiliensium sententia etiam sermo erat, ut dictum. Sed & quia auctores electionis ad gloriam ex præuisis solum meritis, iisdem plane argumentis nostram sententiam impediunt, quibus Augustini sententiam à Massiliensibus oppugnatam fuisse hoc loco retulimus, ut sequenti dubio patebit, colligitur, nostram sententiam eandem cum Augustini; oppositam verò, quantum præcisè attinet ad electionem ad gloriam ex præuisis meritis, & promiscuam gratiæ prædestinationem, eandem cum Massiliensium sententia fuisse: quod nonnulli etiam ex ipsis eius sententiæ auctoribus agnoscunt.

57 Denique idem colligitur ex alijs verbis eiusdem Prosperi ibidem, quando Augustini sententiæ ex sensu Massiliensium obijcit & opponit aliorum Patrum auctoritatem. *Illud etiam qualiter diluatur, quæsumus patienter insipientiam nostram ferendo demones, quod retractatis priorum de hac re opinionibus, pene omnium par inuenitur & una sententia, qua propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt; ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fecerit, quia finem vniuscuiusq; præviderit, & sub ipso gratiæ adiutorio, in qua futurus esset voluntate & actione præscierit.* Et paulò superius petit etiam ab Augustino explicari Prosper, *utrum præscientia diuina quo-*

dam ordine sit submixta propositio, vel contrarietate aut cum quadam discrimine in paruulis solum Dei propositum, in adultis verò etiam præscientia videatur existere, &c. Vbi quod obijcitur Augustino, plerisque Patres ceteros propositum & prædestinationem Dei notinifè secundum præscientiam recepisse, in primis etiam de prædestinatione ad gloriam videtur intelligendum: licet Augustinus nunquam admittat, eos sibi hac in re contrarium docuisse, ut seq. dub. dicitur. Similia habet Hilarius in subsequente ibidem epistola. Plura dub. seq.

58 His accedit denique, quod *Christus ipse lumen (& exemplar) prædestinationis & gratiæ nostræ, nullis humanis præcedentibus meritis, cum ipse sit homo, liberator factus est hominum*, ut argumentatur etiam Augustinus lib. de prædest. Sanct. cap. 12. & 15. Et lib. de bono perseuer. cap. 24. ait idem Augustinus: *Qui ergo hunc fecit ex semine David hominem iustum, qui nunquam esset iniustus, sine vllò merito præcedentis voluntatis eius, ipse ex iniustus facit iustus sine vllò merito præcedentis voluntatis ipsorum, &c.*

Assertio IV. Potuit tamen Deus absolute omnibus prædestinare gloriam primum post præscientiam meritorum; eamque potentiam, coniunctam cum voluntate saluandi conditionata, erga ceteros, qui gratis ab initio prædestinati non sunt, habet & retinet, etiam suppositâ primâ illâ prædestinatione gratuita. Hanc assertionem constituo ex mente auctorum secundæ sententiæ; quamuis oppositum videatur persuasum nonnullis, qui ex sola per se natura rerum assertionem præcedentem sibi videntur euincere. Scorus tamen quia, ut dub. præced. retuli, suam illam sententiam solum ut probabiliorem tueri, non videtur ab hac assertionem admodum alienus, quam inter alios etiam tradit Suarez lib. 1. de prædest. c. 12. n. 16. & apertè etiam Marsilius in 1. q. 41. art. 2. vbi ait: *Prædestinatio non sic transit in præteritum, quin Deum possit præscinare eum (reprobum) ex merito, & gratiæ concessione, cui tamen nunquam concedit, &c.* Idè ex mète Scoti, cum Licheto, expressè tradit Bargius in 1. d. 41. q. vn. referèdus infra q. 7. dub. 1.

59 Ratio primæ partis est: quia assertio illa, quod Deus re ipsa gratis omnes prædestinat, nititur quidem non solum auctoritate & reuelatione, seu doctrina sacræ Scripturæ, & SS. Patrum ac Doctorum, sed etiam ratione ex natura rei petita, ut ex dictis colligitur; at verò solâ facta suppositione duplici, quarum vtraque per absolutam Dei potentiam abesse potuit. Prima, quod Deus accommodatè naturis rerum, & non præter consuetum rerum ordinem; tam gloriam, quam media ad gloriam, saluandis decreuerit; nimirum illam potius, & hæc propter illam, cum tamen Deus, utpote liber in volitione efficaci rerum, creaturarum, ut dictum disp. 2. quæst. 5. dub. 5. absolute loquendo potuerit velle potius merita seu media, quam gloriam: sicut Rex potius ac principalius vult certamen, quam distributionem præmij, quod certantibus proponit. Altera hypothesis est; quod Deus ex singulari amore ac beneuolentia erga saluandos, peculiari prouidentia voluerit & selegerit illis gratiam congruam prædestinatorum propriam, cum tamen absolute potuisset communi & ordinaria solum prouidentia, obuia, & secundum communem cursum rerum occurrentia qualibet, siue con-

grua, siue efficacia eis auxilia gratiæ promiscuè discernere.

60 Ratio secundæ partis est; tum quia, vt benè aduertit Bargius loco citato. Deus in eo signo erga non prædestinatos tantum se habuit negativè; & ideo nihil positum est prædestinationi eorundem repugnans, saltem antecedenter. Tum quia decretum gratuitum prædestinationis, licet ad tot & tales personas particulares determinatum sit, non tamen includit, nec virtute etiam continet absolutum decretum cæteros à gloria excludendi: quare cum Deus aliàs habeat voluntatem conditionatam saluandi omnes, vt assertione 1. dictum est, nec verò Dei voluntas aut potentia mutetur, sit vt eam voluntatem habeat & facultatem, etiam supposità prædestinatione illà gratuità: quæ formaliter vt sic, & in actu signato non est de omnibus saluandis, cum exclusione cæterorum; quasi Deus formaliter intenderit omnes saluandos non nisi gratis prædestinare, nec vllum vellet saluare etiam conditionata voluntate, nisi gratis prædestinatum; sed terminatur ad omnes saluandos, quasi consecutiue & à posteriori; quia præter hos, etsi plures possent, re ipsa tamen nullus saluatur, vt à posteriore & ex reuelatione potissimum colligitur; quo sensu fortasse Scotus loc. cit. dixit, postis illis negationibus, *Iudam fore finaliter peccatorem*, de qua re plura dub. seq. & infra quæst. 7. dub. 4.

61 Assertio V. Sed & præter prædestinationem seu electionem primam ad gloriam, ante præuisionem meritorum factam, & ad intentionis ordinem spectantem, datur alia in Deo quasi electio seu voluntas efficax conferendæ gloriæ, post præuisionem meritorum, ad executionis ordinem pertinens. Ita docent Bellarminus lib. 2. de grat. & liber. arbit. cap. 14. & Suarez hic lib. 1. cap. 8. num. 50. & lib. 3. de auxili. cap. 18. num. 4. & consentiunt communiter Thomistæ recentiores; atque est ex mente omnium, qui defendunt primam electionem ad gloriam ante præuisionem merita; eandemque assertionem iam superius etiam supposuimus & explicauimus partim dub. 3. partim dub. 1. assertione 3. ex quibus etiam breuiter probatur assertio. Primò quia quando finis re ipsa obtineri non potest, etiam post omnia cætera media adhibita, absque speciali applicatione voluntaria eius, qui finem sibi vel alteri intendit, vt in proposito accidit, vniuersum necessarium est, ad finem re ipsa consequendum, vt post primam intentionem finis, alia concepiatur voluntas executiua & applicatiua finis; vt superius dictum quæstione 10. dubio 5. assertione 9. Secundò; quia constat Deum re ipsa conferre gloriam ex præuisionis meritis; ergo habet æternam voluntatem gloriam ex præuisionis meritis conferendi; quæ voluntas non potest non esse posterior præuisionem meritorum, cum hanc veluti rationem seu conditionem supponat.

62 Tantum abest, vt ea duplicis voluntatis distinctio solum effugij causa sit excogitata, vt pluribus dictum dub. 2. assert. 3. & supra q. 10. dub. 5. Taceo electionem illam quasi externam & transeuntem, qua re ipsa denique inter saluandos & damnandos fit discretio, iuxta illud Matth. 12. v. 49. *Elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione*

seculi: exibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum, &c. Plura loc. citatis.

Meminit etiam duplicis eiusmodi electionis Augustinus cum in alijs locis, vt dictum dub. 3. tum lib. de prædestinat. Sanct. cap. 17. vbi ait: *Electi sunt itaque ante mundi constitutionem ea prædestinatione, in qua (veluti causa) Deus sua futura facta præsciuit: electi autem sunt de mundo ea vocatione, qua Deus id quod prædestinavit impleuit.* Vbi expressè ponit Augustinus aliam electionem, vt ita dicam quasi prædestinatuam, aliam executiuam, qua Deus id quod prædestinavit impleuit.

63 Verum præter ea, quæ locis citatis dissoluimus, obijciuntur primò. In locis Scripturæ similibus, vt Roman. 9. *Vt ostenderet diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit in gloriam.* Et 1. Cor. 2. *Oculus non vidit, &c. quæ præparauit Deus is qui diligunt illum*, præparatio pertinet ad voluntatem prædestinantem: Ergo & in alijs Scripturæ, aut SS. Patrum locis.

Secundò talis distinctio voluntatis prædestinantis & exequentis non datur circa gratiam: ergo nec circa gloriam.

Tertiò. Si licet ita distinguere & diuidere diuinam voluntatem in prædestinatione, licebit etiam, circa reprobationem ponere in Deo duplicem voluntatem; vnam exequentem, quæ respiciat futura peccata; alteram prædestinantem, seu potius reprobantem, quæ antecedit præuisionem peccatorum. Hæc autem secunda voluntas sapit Calvinismum.

64 Ad primum respondeo, negando consequentiam: quia cum in ipsa Scriptura, & apud SS. Patres, quibusdam locis prædestinatio, seu præparatio ad gloriam tribuatur gratiæ Dei misericordiæ; vt in ipso etiam citato loco Rom. 9. in alijs autem præparatio & collatio gloriæ tribuatur præuisionis meritis, vt ex dictis constat, meritò in Scriptura & Patribus distinguitur duplex ista voluntas in Deo; ad quam vtramuis diuerso modo referri potest etiam citatum illud 1. Cor. 2. nimirum ad prædestinantem; si illud, *qui diligunt illum*, accipiatur non casualiter, sed per appositionem & materialiter, seu consecutiue: aliàs ad exequentem.

Ad secundum respondeo, diuersam esse rationem gratiæ & gloriæ; quia cum gratia prædestinatorum propria, in ipsa etiam executione non tribuatur, meritis, nulla potest circa illam distingui voluntas executiua ex præuisionis meritis; secus est de gloria, vt dictum.

65 Ad tertium negatur sequela; loquendo de reprobatione simpliciter & adæquatè. Ratio discriminationis manifesta est. Quia cum Deus sit infinita bonitas, nemini ex se & ante præuisionem demeritorum vult damnationem: sicut ex se & ante præuisionem meritorum vult gloriam. Si autem solum loquatur de reprobatione negatiua, seu inadæquatè, tum sanè præter eam (positiuam) quæ ex præuisionis meritis facta est, licebit distinguere aliam (negatiuam) priorem præuisionem meritorum; neque hæc doctrina sapit Calvinismum; sed sonat & tueretur Apostolicum illud Rom. 9. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali, &c.* vt pluribus dictetur q. 7. dub. 3. & 4.

66 Assertio VI. Prædestinatio ad gloriam, seu pri-

ma voluntas efficax gloriæ conferendæ, de qualo-
quimur, quatenus ratione prior est præscientia &
ordinatione mediorum, in primo illo rationis signo,
non fuit planè abstracta, & quasi confusa ac gene-
ralis; nec ex parte saluandorum, abstrahens scilicet
à personis saluandis in particulari; nec ex parte
modi conferendæ gloriæ, quasi Deus in primo
signo præcisè voluerit dare illis hominibus glo-
riam, nihil statuendo de eius conditione, an gratis
vel non gratis esset danda: sed fuit voluntas effi-
cax dandi gloriæ saluandis in particulari, idque
vel per modum coronæ & præmij adultis, vel gra-
tis & merè liberaliter paruulis. Ita Suarez lib. 3. de
auxil. cap. 19. à num. 25. & quoad primam partem
est communis Doctorum. Quamvis enim Heræus
in 1. dist. 41. quæst. 1. a. 1. citatus dub. 3. vii & Duran-
dus in 1. d. 41. q. 1. num. 6. quem inferius ad verbum
refero dub. 10 in fin. dixerint, Deum in priori aliquo
signo solum habuisse voluntatem conferendi glo-
riam aliquibus indeterminatè (quod ferè etiam sen-
tit Molina q. 23. a. 5. d. 1. memb. 8. citatus verbatim
dub. 2. nec sanè videtur absurdum & improbabile)
apertè tamen ijdem interim simul in aliquo poste-
riori signo concedunt gratuitam prædestinationem
ad gloriæ, etiam ad certas personas determinatam,
de qua in proposita assertionem loquimur, cum S.
Thoma quæst. 23. art. 7. Ratio est. Quia negari non
potest, certum esse Deo numerum prædestinatorum,
tam formaliter, quam materialiter; ita ut Deus in ali-
quo signo particulatim præcise vit omnes & singu-
los saluandos: at verò hæc prædefinitio & determi-
natio non est facta primum post præuisionem me-
ritorum, seu mediorum, ut probauimus assert. 3. Ergo
datur in Deo particularis & determinata electio
singulorum ad gloriæ ante præuisa merita; de qua
loquimur.

67 Secunda pars probatur eadem ratione. Quia a-
lias sine causa sufficiente, & abique necessitate, Deo
tribuitur abstracta eiusmodi voluntas, & secundum
ipsam etiam rationem intentionis confusa, ex parte
modi conferendi gloriæ; cum tamen interim æ-
que facile & conuenienter tribui Deo possit in eo in-
stanti voluntas determinata, ex parte obiecti, confe-
rendi gloriæ, nimirum aut per modum præmij, aut
per modum liberalis doni. Accedit quod ex opposi-
ta ratione fatendum esset, stante eo præcisè decreto
dandi gloriæ electis, eos consecuturos esse gloriæ,
etiam si non haberent merita, quandoquidem non
fuit impossibile, etiam stante priori illo decreto, De-
um non habere posterius illud decretum circa meri-
ta: etsi itidem abstracta illa voluntatis ratio in Deo,
non sit planè absurda aut improbabilis, nec vllam
mutationem decreti diuini, aut repugnantiam in-
uoluat, ut rectè etiam docet & declarat Suarez loc.
cit. num. 26.

68 Ex quibus etiam sequitur tertia pars assertionis;
quæ ita vltèrius declaratur. Nam quia Deus scientia
media cognouit omnes omnium hominum ætates,
mores, voluntates, vias & exitus, sub hac vel illa con-
ditione futuros, facile in instanti, eodemque ratio-
nis signo, poterat sibi certum numerum saluando-
rum deligere, quibus per modum intentionis in
primo illo signo vellet gloriæ, siue per modum præ-
mij & coronæ, siue per modum liberalis doni.

Neque verò hinc sequitur, decretum illud sup-
ponere aut præscientiam meritum, aut electio-
nem formalem mediorum seu meritum: sed so-
lum virtute & implicite includere voluntatem dan-
di merita ei, qui ita prædestinatur ad gloriæ: ex qua
mox postea sequitur formalis electio & determina-
tio mediorum & meritum, per quam scilicet De-
us decernit homini cõferre in particulari etiam me-
rita, omnemque gratiam & auxilia necessaria & ac-
commodata, ut infallibiliter per merita tot, tanta, &
talia obtineat illam coronam.

Multò minus sequitur, prædestinationem illam
ad gloriæ non fuisse gratuitam: quia voluntas de-
stinans alijs bonum aliquod per modum præmij
potest esse gratuita, tamen obiectum eius volun-
tatis, quod est collatio boni per modum præmij seu
mercedis, non sit gratuita, sed oneroso titulo facien-
da; & præstari adeo potest alteri gratia in ipsa desti-
natione rei oneroso titulo conferendæ, licet actua-
lis collatio non sit gratia, ut quotidie videmus tum
in destinatione liberali Principis, qua certantibus &
vincentibus præmij destinatur, tum etiam in ipsa
conductione operarum; gratis enim & planè liberè
concepimus voluntatem hunc vel illum operarium
conducendi; ac sæpe ea re præstatur magnum bene-
ficium & gratia conductis; neque tamen gratis con-
fertur, aut in ipsa executione gratis conferenda de-
cernitur merces operarijs conductis, ut rursus di-
cetur dub. seq.

70 Cum ergo hæc ratio prædestinandi ad gloriæ, &
secundum se (quantum præcisè ad rationem inten-
tionis spectat) perfectissima sit, & facile intelli-
gibile, nec vlla prematur difficultate; quia nec sequi-
tur, aut gloriæ gratis esse dandam, ex vi illius, ne-
que mutari decretum diuinum, si iustitia exigatur,
neque dandam esse gloriæ ex vi illius decreti, si
non habeantur merita, siquidem tunc non posset
esse præmij aut corona iustitia, merito modus hic
prædestinandæ gloriæ cæteris præfertur, ut bene
Suarez.

Dices. Aut hæc voluntas gloriæ conferendæ per
modum coronæ & præmij continet saltem implici-
tè determinatam electionem mediorum; aut conti-
net solum indeterminatam voluntatem meritum.
Non primum, quia voluntas gloriæ conferendæ et-
iam tali gradu certo & determinato per modum
præmij, indifferenter se habet ad varios meritum
modos & rationes, quibus ea executioni mandari
potest. Nec secundum; quia tunc voluntas illa esset
confusa ex parte meritum, &c.

Respondeo, continere solum voluntatem con-
ferendi tot vel talia media, quot vel qualia sufficiunt
ad destinatum gradum gloriæ, ut probat adducta ra-
tio. Neque absurdum est, voluntatem respectu ali-
cuius obiecti, in aliquo rationis signo, non esse de-
terminatam in Deo; ut dictum dub. 2. & rursus,
dicetur dubio decimo, præterquam quod ex no-
stra sententia voluntas illa conferendæ gloriæ
per modum præmij, sit planè determinata in
ratione intentionis, nec ea ratione, & abstrahendo
ab electione mediorum, magis determinari
possit.

71 Assertio VII. Quæ hæcenus de prædestinatio-
ne hominum in natura lapsa dicta sunt, seruatà

proportione, etiam de prædestinatione eorundem in statu naturæ integræ, atque etiam de prædestinatione Angelorum intelligenda sunt. Hanc assertionem contra quosdam, qui hic aliqua distinctione vtuntur, tradit Suarez hic lib. 1. de prædestinat. cap. 9. numero 2. 4. & 11. ex cõmuni sententia auctorum, quos dubio præcedenti tertio loco pronostia sententia, seu gratuita prædestinatione ad gloriam retulimus: vniuersim enim isti de prædestinatione loquuntur; neque inter eos, aut statum vtrumque naturæ lapsæ & integræ distinguunt. Rationes etiam & authoritates vtrinque sunt vniuersales; nec potest congrua aliqua diuersitatis ratio assignari. Neque verum est, Augustinum lib. de corrept. & grat. cap. 10 & 11. de Angelis, & alibi passim de hominibus in statu naturæ integræ oppositum docere; eamque esse ferè communem eruditorum apprehensionem, &c. hæc enim omnia absque fundamento dicuntur. Certè S. Thomas hic quæst. 23. artic. 1. ad 3. dum ait: *Prædestinari conuenit Angelis, sicut & hominibus*, satis significat, se in hac materia, ac speciatim postea artic. 4. vbi electionem ad gloriam priorem facit prædestinatione mediõrum, generatim de omnium tam Angelorum, quàm hominum prædestinatione loqui. Sicut etiam vtrorumque in ordine ad gratiam eandem rationem esse indicat S. Thomas quæst. 20. artic. 4. ad 2. quicquid Ockam, Gabriel, & Catharinus dubio præcedenti, pro secunda sententia citati vniuersim negent, Angelos ante præuisionem meritorum fuisse prædestinatos ad gloriam; cum tamen de quibusdam hominibus id concedant: & quicquid etiam alij nonnulli quosdam ex Angelis ita prædestinatos dicant, alios non item; apud Suarez loco citato. Ratio specialis quoad statum naturæ integræ & lapsæ, est, quia prædestinatio hominum etiam in statu naturæ lapsæ viuentium, facta est ante præuisionem peccati, vt dicitur dub. 8. non est ergo diuersa ab ea, quæ fuisset in statu naturæ integræ, siue Iustitiæ originalis. Plura dubio sequenti.

D V B I V M V.

Qua ratione diluenda sint obiectiones contra gratuitam prædestinationem ad gratiam & gloriam.

Ad S. Thom. 1. p. q. 23. a. 5.

Explicata veriori sententia de Prædestinatione, & suppositis quasi fundamenti loco ijs, quæ hac quæst. dub. 1. 3. & 4. & disput. 2. quæst. 5. dub. 5. docuimus, diluenda sunt obiectiones, quæ aduersus eam obijciuntur à contrariæ sententiæ authoribus; quæ duplicis sunt generis. Quædam solum impugnant gratuitam prædestinationem ad gloriam: alia ex æquo impugnant tum gratuitam prædestinationem ad gloriam, tum etiam discretionem & selectionem gratiæ congruæ, electorum propriæ. Prioris generis referuntur & opponuntur à

Vasquio disp. 89. cap. 2. 3. 6. 7. 9. 11. posterioris generis ab alijs.

Primò igitur contra hanc gratuitam prædestinationem ad gloriam obijciuntur omnia illa Scripturæ loca, quibus & vita æterna tanquam merces destinatur rectè operantibus, & simul etiam docetur, gloriam à Deo reipsa conferri ob præuisa aut exhibita merita, vt Matth. 25. *Venite benedicti Patri, possidere paratum vobis regnum ab origine mundi: Esurienti enim, & dedistis mihi manducare.* 1. Corinth. 2. *Oculus non vidit, &c. quæ præparauit Deus ijs, qui diligunt illum.* Iacobi 2. *Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & heredes regni, quod promisit Deus diligentibus se?* Quæ sola Scripturæ loca obijcit Vasquez disp. 89. cap. 2.

Respondeo primùm, vitam æternam tanquam præmium & mercedem destinari posse, ac reipsa fuisse prædestinatam etiam ante præuisa merita, vt dictum dubio præcedenti, assertionem 6. Respondetur secundo, ijs locis solum probari, in Deo esse voluntatem & propositum, seu destinationem animi, qua ab æterno voluerit conferre gloriam adultis ob præuisa vel exhibita merita, puta propter elemosynam, dilectionem, fidem, &c. id verò propositum solum ad ordinem executionis spectare, nec excludere aliud prius propositum prædestinationis ad ordinem intentionis pertinens, quo Deus gratis, & ante præuisionem meritorum decreuerit conferre saluandis omnibus gloriam, dictum dub. præcedent. assert. 5. & dub. 3. in explicatione sententiæ S. Augustini, & generatim supra disp. 2. quæst. 5. dub. 5. Accedit, quod primus locus potius faueat nostræ sententiæ, vt dictum dub. præced. assert. 3. Sed & tertius locus potius nostræ sententiæ patrocinatur. Neque enim Apostolus docet, diuites in fide fuisse electos, vt essent hæredes regni, vt indicat Vasquez, sed pauperes in hoc mundo fuisse electos, tum vt essent diuites in fide, tum vt essent hæredes regni. Sicut ergo gratis electi sunt, vt essent diuites in fide, quod nemo negat, ita etiam existimandum est, gratis fuisse electos, vt essent hæredes regni.

Dices primò. Si Deus semel priori aliquo decreto voluntatis decreuit saluandis gloriam gratis, tum non poterit non etiam in executione gratis eam conferre: id ipsum enim fit, quod Deus decreuit. Quare nonnulli dixerunt, primam electionem gratuitam ad gloriam, contradictoriè opponi posteriori illi, quæ est ex præuisis meritis. Respondetur cum Suarez hic lib. 1. cap. 8. numer. 26. æquiuocationem manifestam committi in argumento circa voculam *Gratis*. Si enim appellet in antecedente obiectum diuinæ voluntatis, videlicet gloriæ collationem, ita vt sensus sit, Deum decreuisse priori illo decreto gloriam conferre gratis, vera est sequela, si autem solum appellet actum liberum, seu decretum diuinæ voluntatis, ita vt sensus sit, Deum gratis & ante præuisionem meritorum eodem illo decreto decreuisse gloriam, etsi non gratis conferendam, falsa est sequela. Et hoc posteriori solum sensu dictum est, gratis & absque præuisis meritis prædestinatam gloriam: siquidem Deus ipsius gloriæ collationem in ipsa executione gratis faciendam nunquam adultis prædestinavit: imò potius etiam priore illa voluntate seu decreto prædestinationis Deum decreuisse,

adul-